

Matyu

ndê nawaê nayham

Yom whê nawaê nayham

dindec sa-nga

Matyu in Yisu ndê ngacsêngomi 12 si dan, ma in ndê naê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têṅ ṅamata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ngacsêngom dan.

Matyu in ngac Israel-nga, ma in to nawaê nayham dindec gic in dau ndê lau Israel-nga nawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êṅkin tēṅ lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lêṅsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dôn, ma bu tôc asê bu yom hon nan propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nan ṅandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kêdôhôn tēṅ lau, ma pi gēṅ nan in kôm.

Nawaê nayham dindec gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga hon. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlin (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau hon sêsôc in ndê gôlin ṅapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm tēṅ lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôliņ meņ kêpiņ su. Bocdinaņ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siņ.

Yisu ndê apai ŋadênaņ
(Luk 3:22-38)

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ŋadênaņ dindec. In sa akêņ Dawid ndê, ma Dawid sa akêņ Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai.

³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, naņ Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kiņ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naņ muņņa ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê.

⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya.

¹¹ Ma Josaya ndê atui, naņ Yekonaya ti ndê asii. Têņ Josaya ndê têm lau Babilon-ņga sêņgaho lau †Israelņga su, ma sêkôc ŋac sa si sêndôc gameņ apa Babilon-ņga gitôm lau gapocwalô-ņga.

¹² Têņ ndoc lau Israel-ņga sêmbo gameņ Babilon-ņga, naņ Yekonaya kwê Sealtial asê.

Tiṅambu lau Israelṅga sêmbu akêṅ gameṅ Babilon-ṅga sêmeṅ, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu iṅ Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu iṅ Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu iṅ Akim, ma Akim ndê atu iṅ Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu iṅ Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu iṅ Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu iṅ Josep. Josep gêm Maria naṅ kôc Yisu, ṅgac naṅ sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinaṅ, têṅ Abraham ndê têm ma meṅ têṅ Kiṅ Dawid ndê têm, Yisu ndê apaṅgaci 14 sêmbo. Ma têṅ Dawid ndê têm ma meṅ têṅ ndoc lau Israel-ṅga sêndöc Babilon, naṅ iṅ ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têṅ ndoc lau Israel-ṅga sêndöc Babilon, e meṅ têṅ ndoc Maria kôc Kilisi, naṅ apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc iṅ

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc iṅ ṅamiṅ dau dec. Ṅac sêhê iṅ dinda Maria têṅ Josep su, magoc iṅlu sêmbo sêwhiṅ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. Iṅ daê akêṅ Ṅalau Dabuṅ ndê. ¹⁹ Josep, naṅ sêmasaṅ yom bu nem Maria, naṅ ṅgac gitêṅ, ma bu kôm iṅ maya sa dom, dec gauc gêm bu hu iṅ siṅ gelec.

²⁰ Iṅ kôc gauc dinaṅ su, goc Pômdau ndê aṅela daṅ hoc dau asê têṅ iṅ ṅa mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apaṅgac, töc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Ṅalau Dabuṅ dau kên balêkoc naṅ mbo iṅ ṅatac ṅalôm. ²¹ Maria oc kôc balê daṅ, ma am oc sam iṅ ndê ṅaê bu †Yisu, ṅahu bu iṅ oc nem iṅ ndê lau si yêc ṅac si sac ṅagêyô.”

²² Gêñ hoñ dinañ hóc asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nañ propet Aisaya hoc asê mun su, nañ ñandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nañ. Awhê akiñ dañ oc daê e kôc balêkoc ñac dañ, ma ñac oc sêsam in ndê ñaê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(Ñaê ‘Immanuel’ dau ñahu bu ‘Anötö mbo whin yac.’)

²⁴ Têñ ndoc Josep tapo sa, nañ in kôm gitôm Pômdau ndê añela gic atu in, ma kôc Maria sa meñ mbo in ndê andu ti in ndê awhê. ²⁵ Inlu sêmbo sêwhin dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê ñaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-ña, têt têt Kiñ †Herod gêm gôlin mbo. Tinambu lau apa ñatô sêhóc asê Jerusalem. Ñac lau tigauc tu sêñyalê tata-ña, ma sêmek akêt gameñ ac pi-ña. ² Sêhóc asê ma sêndac, “Balêkoc nañ bu ti lau Israel si kiñ, nañ dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc dañ pô yac mba gameñ dec kêt puc yac bu in hóc asê su. Ma yac amen bu atoc in sa ti apôn hanđuc têt in.”

³ Ñac si yom dinañ kôm Kiñ Herod sô ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-ña hoñ boc-dinañ. ⁴ Goc Herod kégalem lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu, nañ sa sêpitigen, ma ndac ñac, “Mac

nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?”
⁵ Ma sêô in ndê yom ma sêsôm, “In dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-ŋga. Propet akwa daŋ to yom pi in muŋ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameŋ naŋ †Juda ndê toŋ sêwêkain. Malac atu-tu hoŋ naŋ sêyêc Juda ndê gameŋ, naŋ ŋadaŋ hóc gêlêc am su dom, ŋahu bu gôlinwaga naŋ oc sa yêc am, naŋ oc ti ŋgac atu tu yob aneŋ lau Israel-ŋga.”

[Mai

5:2]

⁷ Herod ŋô yom hoŋ dinaŋ su, ma kêŋ ŋac sêsa si. Goc in gic lau tiguaŋ dinaŋ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ŋac, bu bêc bocke tata dau meŋ hóc asê ma ŋac sêlic. Ŋac sic miŋ yom hoŋ têŋ in su, ⁸ ma in kêkin ŋac bu sêtêŋ malac Betlehem sêndi, ma sôm têŋ ŋac, “Andi aŋsalê balêkoc dau, ma têŋ ndoc mac atap in sa, naŋ gocambu amêŋ akêŋ ŋawaê têŋ aô bu aô dauŋ waloc, ma watoc in sa.”

⁹ Lau dinaŋ sêŋgô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata naŋ sêlic su yêc ŋac si gameŋ ac pi-ŋga, naŋ wê ŋac gi e kalhac andu naŋ balêkoc yêc, naŋ ŋahô solop. ¹⁰ Ŋac sêlic tata dau dec kôm ŋac atac ŋayham atu. ¹¹ Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têŋ balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ŋac sêkac si talhi sa, ma sêkêŋ si awalaun naŋ ŋaôli atu-tu têŋ in kain gitôm gol, ma a ŋakwi ŋamalu ti gêŋ ŋamalu ŋayham. ¹² Têŋ ndoc dinaŋ Anötô kêŋ puc ŋac ŋa mbê bu sêmbu sêtêŋ Herod sêndi dom. Bocdinaŋ sêlhô sêsa seŋ daŋ dau-ŋga daŋ, ma sêmbu sêtêŋ ŋac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têñ têm lau tigauc dinañ sêhu ñac siñ su, Pômdau ndê añela dañ suñ mbê têtñ Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic inñ ndu. Bocdinañ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinañ e tôm aô wakêtñ puc mac.”

¹⁴ Josep ngô añela ndê yom su, goc tisa têtñ ôbwêc dinañ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si.

¹⁵ Ma ñac sêmbo gameñ dinañ, e Herod mbac ndu su. Ma ñalêtñ dau dinañ dec Pômdau ndê yom nañ propet dañ hoc asê muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm aneñ atuñgac sa akêtñ gameñ Isip-
ña meñ. *[Hos*

11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têtñ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, nañ Herod hêtñ lau tigauc bu sêkêtñ ñawaê têtñ inñ pi balê dau. Magoc ñac sêmeneñ dom, dec inñ kêyalê bu ñac sêtñsau inñ, ma inñ tac ñandê atu. Goc kêkinñ inñ ndê lau siñ-ña sêtêtñ Betlehem si, ma sic balêkoc ñgac dedec hoñ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameñ ñamakê-ña whin. Inñ tap ñawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc nañ tata hôt asê ñac-ña, ma bocdinañ ñac sic balêkoc ñgac dedec e gi tap ñac nañ si yala tilu, nañ hoñ ndu. ¹⁷ Ma tu dinañ-ña yom nañ propet Jeremaya to, nañ ñandô sa. Inñ to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtañ dangibo atu yêc malac Rama.*
Rakel ndê lau wakuc sêtañ ñac si balêkoc

---

* **2:18** Rama - malac saunñ dañ nañ yêc kêpinñ Jerusalem.

naŋ siŋga su. Ma lau daŋ sêtom bu sênem
malô ŋac dom. *[Jer 31:15]*

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmen

¹⁹ Tiŋambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê aŋela hoc dau asê têt Josep ŋa mbê,
²⁰ ma sôm têt iŋ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêt gameŋ Israel-ŋga andi. Lau naŋ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naŋ hon sêmbac ndu su.” ²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ŋac sêmbu sêtêt Israel si. ²² Tigeŋ Josep ŋô bu Akelaus gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga ô damba Herod su, dec tôtec dau bu mbu têt gameŋ Judia-ŋga ndi. Ma Pômdau kêŋ puc iŋ ŋa mbê bu têt gameŋ Galili-ŋga ndi. ²³ Goc ŋac sêtêt Galili si, ma sêndöc malac daŋ ŋaê Nasaret. Ma bocdinaŋ yom naŋ propet akwa-kwa sêto muŋ su, naŋ ŋandô sa pi Yisu. Ŋac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam iŋ bu ŋac Nasaret-ŋga.”

3

*Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)*

¹ Tiŋambu Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga hôtec asê gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. ² Iŋ sôm têt lau, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.” ³ Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su bocdec bu:

Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôte iŋ sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Jon sôc ñakwê nanj sêmasanj ña kamel ñamliclhu, ma kic piñkap yêc inj ñampêbalê. Ma inj gêñ gêñ bambalinj gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêñ Jon si. Ñac lau akêñ malac atu Jerusalem ma malac honj yêc gameñ Judia-ñga, ma lau nanj sêndöc Bu Jordan ñamakê. ⁶ Ñac sêhoc si sac asê têtñ Jon, ma inj kêku ñac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêñ gameñ nanj Jon kêku lau mbo, nanj si. Têtñ ndoc Jon gêlic ñac inj sôm ñac bocdec bu, “Mac mboc ñatui mac! Tu sake-ñga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ñandê nanj lau propet sêkêñ puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj sanju ñambwa, a?” ⁸ Anjô! Akôm mêtê ñayham nanj tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têtñ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinañ-ñga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têtñ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc honj dindéc kwi sêti Abraham ndê atui sêô mac. ¹⁰ A honj nanj sem ñandô ñayham dom, nanj kwahic dec Anötö kêtñ ki ñamata têtñ ñawakac, ma inj oc lêtñ su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aô wasôm têtñ mac honj bu ñgac danj oc meñ êñkuc aô, nanj ndê ñaclai hôc gêlêc aneñ su. Aô ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ñgac akinj tu wakenj inj ndê atapa-ñga. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, nanj tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigenj inj ñgac dau oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ ti ya. ¹² Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ñgac nanj whê wit ñandô ti ñapa kôc, goc gic ñandô sa sôc andu gêñ ñandô-ñga gi, ma tuc

ɲapa sip ya naɲ sa ɲapanɲ, naɲ gi.”

Jon kêku Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têɲ dinaɲ Yisu meɲ akêɲ gameɲ Galili-ɲga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Inɲ tac whiɲ bu Jon êɲku inɲ. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têtɲ inɲ ma sôm, “Am bu êmkû aô, oc ɲayham. Bocke dec am sôm bu aô wanɲku am?” ¹⁵ Tigeɲ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmkû aô, bu taɲkuc lêɲ solop naɲ Anötö kêmasaɲ gwananɲ su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êɲku inɲ. ¹⁶ Yisu gêliɲ saɲgu su ma pi akêɲ bu meɲ. Ma undambê kac sa, ma inɲ gêlic Anötö ndê ɲalau sip meɲ gitôm balusi ma sac inɲ ɲahô. ¹⁷ Ma awha daɲ sa akêɲ undambê, naɲ sôm bu, “Aô Atunɲgac atac whiɲ-ɲga dau dindec. Aô gatisambuc inɲ ɲandô.”

4

Sadaɲ kêtôm Yisu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tiɲambu ɲalau Dabuɲ wê Yisu sa gameɲ sawa gi, bu †Sadaɲ êntôm inɲ. ² Yisu gêɲ gêɲ daɲ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiɲambu gêɲ yô inɲ ɲandô. ³ Ma têtɲ dinaɲ Sadaɲ hôc asê inɲ ma sôm têtɲ inɲ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaɲ sôm têtɲ hoc dindec bu sênem dau kwi ti gêɲ daneɲ-ɲga.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêɲ daneɲ-ɲga ɲambwa kêɲ lau sêndöc tali dom. ɲac daɲga wambu yom hoɲ naɲ Anötö sôm, dec ɲac oc sêndöc tali.’”

⁵ Goc Sadañ kôc inj sa pi malac dabun Jerusalem gi, ma kên inj kalhac †lôm dabun ñapoc lôlôc. ⁶ Ma sôm têt inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pômdau oc êñkiñ ndê añela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dañ dom.’*” ⁷ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba! Sêto yom dañ tiyham yêc bocdec bu, *‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’*”

⁸ Goc Sadañ kôc inj sa, ma lu sêpi lôc baliñ dañ si. Ma gameñ hoñ nañ kiñ nom-nga sem gôliñ, ma kiñ dau si awa ti gêt ñayham-ñayham hoñ, nañ Sadañ tôc têt Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôn hamduc têt aô ma nem akiñ aô, goc wakên gêt hoñ dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba, Sadañ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pôn hamduc têt Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ inj tawasê.’*” ¹¹ Têt dinañ Sadañ hu inj siñ, ma añela sêmeñ ma sem akiñ inj.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tinambu †Herod kêkiñ ndê lau siñ-nga si ma sêkôc Jon dôñ, ma sêkên inj ndöc gapocwalô. Ma têt ndoc Yisu ngô ñawaê, goc inj mbu têt gameñ Galili-nga gi. ¹³ In gi ndöc malac Nasaret dom, magoc inj gi ndöc Kapenaom, malac nañ yêc kêpiñ Bugicton Galili-nga. Muñ-nga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkain nom yêc gameñ dinañ. ¹⁴ Nalên dinañ yom nañ propet Aisaya to muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

15-16 Nawê atu daŋ meŋ pô lau naŋ sêndöc Sebulun lu Naptali si gameŋ naŋ yêc kêpiŋ bugicton, ma yêc Bu Jordan ŋamakê. Gameŋ Galili-ŋga dinaŋ sêsam bu lau apa si gameŋ, ma lau naŋ sêndöc dinaŋ, naŋ sêmbo tôm lau naŋ ŋasec atu kôm ŋac ahuc, ma tôm lau naŋ sêmpiŋ bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ŋawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

17 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu gic hu ndê gwelen nem mêtê lau-ŋga, ma iŋ hoc yom asê têŋ lau bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac siŋ.”

*Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

18 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugicton Galili-ŋga ŋamakê. Ma iŋ gêlic Saimon naŋ ndê ŋaê daŋ Pita, lu asi Andru. Inlu sêkêŋ wasaŋ sêmbo, bu inlu ŋgac sêkôc i-ŋga lu. 19 Goc Yisu sôm têŋ inlu, “Amlu amêŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê i.” 20 Ma ŋagahô inlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.

21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, naŋ Jems lu Jon. Sêndöc waŋ sêwhiŋ damba Sebedi, ma sêpô si wasaŋ kic sêmbo. Yisu mbwêc inlu bu sêmeŋ sêŋkuc iŋ, 22 ma ŋagahô inlu sêhu damba ti waŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac yêc gameŋ Galili-ŋga. In kêdôhôn lau mbo ðlôm wê-ŋga, ma gêm mêtê ŋawaê ŋayham

pi Anötö ndê gôlinj. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honj ñayham sa. ²⁴ Ñawaê pi gênj dau gêm gamej Siria-nga honj ahuc, ma tu dinañ-nga lau sêkôc ñac si lau gêmbac honj sêtênj Yisu si, ma inj kôm ñac ñayham sa. Lau nañ sêhóc ñandê atu, lau ti ñalau sac, lau bôlinj, ma lau denjen ti mbolotê, lau ti ñawapac honj dinañ inj gêm ñac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêñkuc inj. Ñatô sêmenj akênj gamej Galili-nga, ma ñatô akênj gamej Dekapolis-nga.* Ma ñatô sêmenj akênj malac Jerusalem ma malac honj yêc gamej Judia-nga, ma ñatô sêmenj akênj Bu Jordan ñadañga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

¹ Tênj bêc danj Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc inj, goc pi lôc danj gi. Inj ndöc sic, ma inj ndê ñsêñomi sêtigasuc inj. ² Ma inj gic hu kêdôhôn ñac ma sôm,

³ “Anötö ndê mwasinj gic waê lau nañ sêngwiniñ dau yêc inj añgô-nga. Inj gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbo inj ndê gôlinj ñapu.

⁴ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nañ sêndöc ti ñalôm ñawapac. Inj oc kôm ñac si ñalôm timalô.

⁵ Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti lêñ malô ma yom malô. Bu ñac oc sêwêkaiñ gamej nom-nga sambob.

---

* **4:25** Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinañ sêyêc Bugictonj Galili-nga ñagamenj têtj ac pi-nga.

- 6 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ atac whiņ ndu andô bu sêsa lêņ gitêņ eņ. In oc nem ñac sa sêti lau gitêņ ñandô.
- 7 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ tawalô lau. In oc tawalô ñac.
- 8 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau ti ñalôm ñawasi. Ñac oc sêlic Anötö.
- 9 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ sêņsalê lêņ tu sêmbo ti yom malô-ņga. In oc sam ñac bu in dau atui awhê ma ñgac.
- 10 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêņ gitêņ-ņga. In gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbo in ndê gôliņ ñapu.
- 11 “Têņ ndoc lau sêkêņ kisa mac ma sêpu mac ti sêņgôliņ yom sac daêsam pi mac tu mac aņkuc aô-ņga, naņ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiņ mac. ¹² Atac ñayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêņ ñaôli ñayham têņ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ñalêņ tigeņ, lau sêkêņ kisa Anötö ndê lau propet naņ sêmbo muņ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ñawê

¹³ Ma Yisu sôm, “Dakêņ gwêc so sip gêņ daneņ-ņga bu dakôm gêņ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-ņga ñalôm atôm gwêc so. Tigeņ gwêc so bu ñamakic niņga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêņ nde? In tisac su, ma tambaliņ siņ niņga, ma lau sêkwê dôn.

¹⁴ “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameņ. Malac daņ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siņ dau kwi. ¹⁵ Ma têņ ndoc datuņ lam asê, oc

taŋgatöc ɲa suc ahuc dom. Taŋkiŋ sa bu ɲawê pô gameŋ hoŋ. ¹⁶ Bocdinaŋ, akôm mêtê ɲayham yêc lau hoŋ aŋgô-ɲga, naŋ gitôm mac nem ɲawê bu pô gameŋ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ɲayham, ma sêmpiŋ Damam undambê-ɲga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

¹⁷ “Gauc nem dom bu aö gameŋ tu wasen Anötö ndê yom naŋ Moses ti lau propet sêto yêc, naŋ su-ɲga. Aö gameŋ tu wasen su-ɲga dom, tigen tu wakôm yom dau ɲandô sa-ɲga. ¹⁸ Yomandô, aö wasôm têt mac bu undambê ti nom bu niŋga, magoc yom ɲalhô sauŋ dan oc niŋga yêc yomsu dom e aö dauŋ wandic dabiŋ gêt hoŋ. ¹⁹ Asa naŋ kêgili yomsu naŋ hêganôn gêt sauŋ andô dan, me kêdôhôn lau ɲatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ɲamalac waêmba yêc Anötö ndê gôliŋ ɲapu. Magoc asa naŋ danŋa wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôn lau ɲatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ɲamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliŋ ɲapu. ²⁰ Aŋgô! Lau Palêsai ti †kêdôhôn-waga yomsu-ɲga sêŋsahê ɲanŋa bu sêti lau gitêt, tigen aö wasôm têt mac, bu mac bu ati lau gitêt ahôc gêlêc ɲac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliŋ ɲapu.”

Yomsu dandic ɲamalac ndu-ɲga ɲahu

²¹ Ma Yisu sôm têt ɲac, “Mac anyalê yom naŋ Anötö kêt têt abaŋi bocdec bu, ‘*Ndic ɲamalac ndu dom.*’ Ma ‘Asa naŋ bu ndic ɲamalac ndu, naŋ oc tap ɲagêyô sa.’ ²² Tigen kwahic dec aö wasôm têt mac, bu asa naŋ tac ɲandê têt ɲamalac dan, naŋ oc tap ɲagêyô sa gitôm iŋ naŋ gic ɲamalac

ndu. Ma mac nem ñagôliñ dañ sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac nañ sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-ñga. Magoc aö wasôm têtñ mac, bu asa nañ sôm yom kaiñ dinañ, nañ gitôm bu tap ñagêyô lambwam-ñga sa.

²³ “Bocdinañ têtñ ndoc am bu lic om ma bu kêtñ nem da têtñ Anötö, ma bu gauc nem yom dañ yêc amlu ñamalac dañ ñasawa, ²⁴ nañ goc hu nem da siñ yêc alta ñamakê ma sa ndi tap ñamalac dau sa. Gêtñ ñamata-ñga amlu amasañ yom nañ yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kêtñ nem da têtñ Anötö.

²⁵ “Ma am nem tôp bu yêc ñamalac dañ, ma iñ bu wê am têtñ ñgac êmatôc yom-ñga ndi, nañ êmasañ yom têtñ iñ ñagahô, têtñ ndoc amlu añsêlêñ ambo señ. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêtñ am têtñ ñgac êmatôc yom-ñga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-ñga oc kêtñ am têtñ ñgac yob gapocwalô-ñga, ma iñ êmbaliñ am sôc gapoc-walô ndi. ²⁶ Aö wasôm yom ñandô têtñ am, am oc ndöc gapocwalô ñapañ e am ndic nem tôp hoñ pacndê.”

Yomsu mockaiñ-ñga ñahu

²⁷ “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, ‘*Kôm gêtñ mockaiñ-ñga dom.*’ ²⁸ Tigeñ kwahic dec aö wasôm têtñ mac, ñgac dañ bu tahê awê dañ e ñalôm ñagalac, nañ gitôm iñ kôm mêtê mockaiñ-ñga têtñ iñ su, yêc iñ ndê ñalôm.

²⁹ “Am tanôm dañga bu hê am têtñ sac, goc kip tanôm dinañ sa ma êmbaliñ niñga. Am tanôm dañ bu niñga, nañ hóc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiñambu Anötö kêtñ

am sip ya lambwam-nga ti namlic sambuc ndi.
³⁰ Ma amam danja bu tim am, goc tim kic ma êmbalinj ninja. Amam danj bu ninja, nanj hôc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tinjambu sip ya lambwam-nga ti namlic sambuc ndi.”

Awhê lu ngac sêhu dau sinj dom

³¹ “Ma Moses to yom danj bocdec bu, ‘*Ngac danj nanj gauc gêm bu hu nawhê sinj, nanj kêñ bapia sêhu dau sinj-nga têñ nawhê, goc hu inj sinj.*’
³² Tigenj aô wasôm têñ mac, bu yom tigenj yêc bu ngac hu inj nawhê sinj, nanj awhê dau kôm mêtê mockainj-nga whinj ngac danj. Ngac danj bu hu nawhê sinj nambwa, nanj kôm inj ti awhê mockainj-nga. Ma ngac wakuc danj bu nem awhê dau, nanj kôm mêtê mockainj-nga* whinj.”

Dasôm yom tidônj goc dakôm nandô sa

³³ “Mac anjalê yom danj tiyham nanj Anötö kêñ têñ abanj bocdec bu, ‘*Yom bocke nanj mac amatinj tidônj, nanj akôm popoc dom,*’ ma ‘*Yom nanj mac bu apuc dôñ bu yomandô yêc Pômdau anjô-nga, nanj akôm nandô sa.*’ ³⁴⁻³⁵ Magoc aô wasôm têñ

---

* **5:32** Lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Ngac danj bu hu ndê nawhê sinj nambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau natô oc gauc nem bu inj nakweñ hu inj sinj tu inj kôm mêtê mockainj-nga whinj ngac danj, ma bocdinanj nac oc sêlic inj tôc awhê mockainj-nga. Ma lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Têñ ndoc awhê dinanj nakweñ hu inj sinj, goc inj oc nem ngac wakuc. Tigenj Anötö gêlic bu inj nakweñ hu inj sinj nambwa, dec injlu si yom sênem dau-nga gacgenj yêc. Bocdinanj awhê dau lu nakweñ wakuc sêkôm mêtê mockainj-nga yêc Anötö anjô-nga.

mac, bu asôm yom daŋ tu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom, ŋahu bu Anötö inŋ undambê ti nom ŋadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalinŋ malac dau sa ti inŋ ndê kinŋ atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm yom pi nem ŋagôlôŋ dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauŋ daŋ tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm gêŋ daŋ, naŋ sôm ‘Aêc, aô wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aô wakôm dom.’ Yom ŋatô bocke naŋ mac asôm tu apuc yom dau dôŋ-ŋga, naŋ meŋ akêŋ Sadaŋ ndê.”

Daô sac naŋ sêkôm têŋ yac, naŋ dom

³⁸ “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘*Ŋamalac daŋ bu ndic am tanôm tisac, naŋ ndic inŋ ndê ô. Ma asa naŋ tuc nem ŋalhôm daŋ dulu, naŋ tuc inŋ ndê dulu ô.*’ ³⁹ Tigeŋ aô wasôm têŋ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac naŋ lau sêkôm têŋ mac, naŋ dom. Daŋ bu tap am sip alim andô daŋga, naŋ kêŋ daŋga bu inŋ ndic whin. ⁴⁰ Ma ŋgac daŋ bu wê am têŋ lau sêmatôc yom-ŋga, ma inŋ tac whinŋ bu am nemlhi inŋ ŋa am nem gêŋ saunŋ daŋ, goc kêŋ nem gêŋ atu têŋ inŋ whin. ⁴¹ Ma lau †Rom-ŋga si ŋgac siŋ-ŋga daŋ bu kac yom am bu hoŋ inŋ ndê wapa seŋ ŋasawa apê, goc hoŋ wapa dau êmsêlêŋ seŋ ŋasawa baliŋ whin inŋ ndi. ⁴² Êmgamiŋ nem gêŋ têŋ lau naŋ sêteŋ gêŋ têŋ am, naŋ dom, ma daŋ bu ndac am bu nem inŋ sa ŋa gêŋ daŋ, naŋ puc dômwêm inŋ dom.”

*Atac whinŋ nem ŋacyo
(Luk 6:27-36)*

43 “Ma mac anyalê yom nanj Moses to bocdec bu, ‘Atac whiņ nem lau menpaņ am-ņga,’ ma yom nanj lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem ņacyo.’
 44 Tigeņ aō wasôm têņ mac bu atac whiņ nem ņacyo, ma atenj mbec tu lau nanj sêkêņ kisa mac-ņga. 45 Mac bu akôm boc-dinaņ, goc Damam undambê-ņga oc sam mac bu iņ atui awhê ma ņgac. Iņ dau kêņ ndê ac pi pô lau sac ti lau ņayham, ma kêņ u gic lau gitêņ ti lau nanj sêsa lêņ giso. 46 Lau sac ma lau nanj sêkôc takis-ņga atac whiņ lau nanj atac whiņ ņac, ma sêtec lau nanj sêtec ņac. Mac bu aņkuc ņac si mêtê, dec tu sake-ņga Anötö oc lic mac ņayham? 47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ņatô. Bocdinaņ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ņga Anötö oc lic mac ņayham hóc gêlêc lau sambuc? 48 Akôc gauc pi yom hoņ dinaņ, ma akôm mêtê solop eņ, tôm Damam undambê-ņga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiņ gitêņ ņatô

1 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiņ anem akiņ Anötö-ņga tu bu lau sêlic e sêmpinj mac-ņga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpinj mac-ņga, oc atap nem ņaôli danj sa yêc Damam undambê-ņga dom.”

Mêtê dakêņ gêņ têņ lau-ņga

2 “Bocdinaņ têņ ndoc am bu nem lau ņalôm sawa sa, nanj goc sêc gêņ dau ahuc. Ndic dahuc taņ bu kêņ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ņga nanj sêtoc dau sa, nanj sêkôm bocdinaņ yêc lôm

wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpin̄ ñac. Yomandô aô wasôm têt̄ mac bu lau si sêmpin̄ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ³ Tigeñ têt̄ ndoc am bu kêt̄ gêt̄ têt̄ lau ñalôm sawa, nañ siñ ma kêt̄ gelec têt̄ ñac, ma yob bu lau dañ sêngô ñayom dom. ⁴ Bocdinañ am nem mêtê kôm yác lau-nga oc yêc siñ dau. Ma Damam nañ gêlic gêt̄ nañ yêc siñ, nañ oc kêt̄ ñaôli têt̄ am.”

Mêtê dateñ mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)

⁵ “Ma têt̄ ndoc am bu teñ mbec, nañ teñ tôm lau sêtim yom lau-nga dom. Ñac atac whiñ bu sêteñ mbec sêlhac lôm wê-nga ti señ ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpin̄ ñac-nga. Yomandô aô wasôm têt̄ mac bu lau si sêmpin̄ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ⁶ Têt̄ têt̄ am bu teñ mbec, nañ goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma teñ mbec têt̄ Damam yêc malam nañ lau dañ sêlic dom. Ma Damam nañ kêyalê gêt̄ nañ yêc siñ dau, nañ oc kêt̄ ñaôli têt̄ am.

⁷ “Ma têt̄ têt̄ mac bu ateq mbec, nañ ateq mbec baliñ tôm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-nga. ⁸ An̄kuc ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanañ su, gêt̄ nañ mac apônda.

⁹ Bocdinañ ateq mbec bocdec bu:

Damañ, am nañ mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabuñ mañ.

- 10 Mwenj ti lau honj si Pômdau. Kêñ lau danja wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.
- 11 Kêñ yac mba gö têtj ac dindec.
- 12 Suc yac mba sac ñatôp kwi, tôm yac asuc lau nañ sêkôm sac têtj yac, nañ si sac ñatôp kwi.
- 13 Yob yac têtj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têtj ñgac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.
- 14 Mac bu asuc lau nañ sêkôm sac têtj mac, nañ si sac kwi, goc Damam undambê-ñga oc suc mac nem kwi bocdinañ. 15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêtê dahu gêtj daneñ-ñga siñ tu danem akiñ Anötö-ñga

16 “Ma têtj têtj mac bu ahu gêtj daneñ-ñga siñ tu anem akiñ Anötö-ñga, nañ akôm añôm andô masiñ-masiñ tôm lau sêtim yom lau-ñga sêkôm, nañ dom. Lau dinañ sêkôm añgô andô tisac, bu lau sêlic ma sêñyalê bu ñac sêhu gêtj daneñ-ñga siñ ma tu dinañ-ñga sêmpinñ ñac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpinñ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. 17 Bocdinañ têtj têtj mac ahu gêtj daneñ-ñga siñ tu anem akiñ Anötö-ñga, nañ alinñ bu ma amasañ daôm ñapep. 18 Ma ñalêtj dinañ lau dañ oc sêñyalê dom bu mac ahu gêtj daneñ-ñga siñ. Tigenñ mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêtj honñ nañ yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêñ nem ñaôli têtj mac.”

*Tañsalê awa ñandô undambê-ñga
(Luk 12:33-34)*

19 Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêñ dau tibalê, ma lau kañ oc sênem kañ sa. 20 Apo gêñ undambê-nga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc señ su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsôc sêndi bu sênem kañ. 21 Aô gasôm yom dinañ, ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôñ ñapañ.”

*Namalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)*

22 “Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê nañ tôc señ têtñ ñac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêñ ñayham, goc mac nem ñamlic ñagêñ hoñ oc yêc ñawê ñalôm eñ. 23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêñ sac-nga, goc mac gacgeñ ambo ñasec ñalôm. Bocdinañ mac bu gauc nem bu ambo ñawê ñalôm, magoc asa lêñ ñasec-nga, nañ dec ñasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiñ ñadau lu dom

24 “Ñamalac dañ gitôm dom bu nem akiñ ñadau lu, bu iñ oc tec dañ, ma atac whiñ dañ, me sap dañ dôñ ma pu dañ. Ma mac bocdinañ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

*Dahêgo daññ dom
(Luk 12:22-32)*

25 “Tu dinañ-nga dec ahêgo daôm dom tu gêñ aneñ-nga ti anôm-nga, me tu ñakwê asôc-nga. Anötö kêñ mac ambo tamli, ma gêñ dinañ iñ gêñ

atu. Gêñ danen-nga inñ gêtñ atu dom. Ma Anötö kêtñ mac nem ñamlic ñagêtñ honñ, ma gêtñ dinanñ inñ gêtñ atu. Ñakwê asôc-nga inñ gêtñ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ñac sêsô gêtñ dom, sêhonñ gêtñ ñandô ma sic sa sôc andu gêtñ ñandô-nga dom. Tigenñ Damam undambê-nga gôlôm ñac. Ma inñ tac whinñ mac ñamalac hôc gêtêc mbac honñ su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tòm bu ndic têtuku ndê têtêm mbo tali-nga?”

²⁸ “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac tu ñakwê asôc-nga? Akôc gauc pi ñaola ñayham nanñ sêpo sêlhac kwanñ ñalôm, nanñ sêkôm gwelenñ ti sêmasanñ ñakwê dom. ²⁹ Tigenñ aô wasôm têtñ mac bu Kinñ Solomon inñ sôc ñakwê ñayham andô, magoc inñ ndê gôlônñ ti ñawasi hôc gêtêc ñaola dinanñ danñ su dom. ³⁰ O mac lau nanñ akêtñ whinñ gwalec, anğô! Kwanñ ti ñaola nom-ñg a sêlhac bêt daêsam dom, ma lau oc sêkêtñ ya nenñ su. Magoc Anötö kêtñ gêtñ dau ti ñadalô ñayham, ma yob ñapep. Ma bocdinanñ anyalê bu yom ñandô, inñ oc yob mac, ma kêtñ ñakwê têtñ mac whinñ. ³¹ Bocdinanñ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Danenñ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ñakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc nanñ sêtñyalê Anötö dom, nanñ sêhêgo dau tu gêtñ honñ dinanñ-nga, tigenñ Damam undambê-nga kêtñyalê su bu mac apônnda gêtñ honñ dinanñ. ³³ Gêtñ ñamata-nga akôm ñanğa bu atap malam sa yêt Anötö ndê gôlinñ ñapu, ma bu asa inñ ndê lêtñ gitêtñ. Ma inñ oc yob mac tu gêtñ nom-nga-nga whinñ.

³⁴ “Bocdinanñ ambo ti nem ñalôm ñawapac tu

gêñ lañsê-nga dom. Ahu sinj yêc e lañsê dau hôc asê. Nawanpac bêc tigen-nga nanj gitôm bêc tigenj dinañ.”

7

Dapu lau nambwa dom (Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac nambwa tu nac si lêng ti sakin-nga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-nga dom. ² Bu Anötö oc êñsahê mac tôm mac añsahê lau, ma nem dôhôn mac nem lêng ti sakin tôm dôhôn nanj mac am dôhôn lau si.

³ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop sauñ nanj yêc nem asidôwa tandô, tigenj gêñ golop atu nanj yêc am daôm tanôm, nanj gêlic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têng nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc gêñ golop nanj yêc am tanôm, nanj sa.’ Tigenj gêñ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ngac tim yom lau-nga! Kôc gêñ golop atu sa yêc daôm tanôm munj e tanôm nawa sa, nanj goc kôc gêñ golop sauñ dinañ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêñ dabuñ napep

⁶ “Akênj gêñ dabuñ têng giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêsenj mac. Ma ambalinj nem gôlônj nayanham têng bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö inj nadau bu kênj gêñ têng yac-nga

⁷ “Ateñj gêñ têng Anötö, dec oc akôc nandô, añsalê inj ti ndê lêng, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêc su têng mac. ⁸ Bu Anötö kênj gêñ têng lau honj nanj sêndac inj, ma lau honj nanj sênjalê

in ti ndê lën, nan oc sêtap sa, ma nac nan sêmati gatam nan oc léc su têtj nac.

⁹ “Mac dambai anjô! Nem balê dan bu ten gö têtj am, dec am oc kêtj hoc têtj in, a? ¹⁰ Ma bu ten i oc kêtj mboc sac têtj in, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigenj atoc nem balêkoc sa na gêtj nayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitêtj enj, ma oc kêtj gêtj nayham-nayham enj têtj lau nan sêtenj in. ¹² Akôm mêtê nayham têtj lau honj, gitôm mêtê nayham nan mac atac whinj bu sêkôm têtj mac. Yom honj nan Moses ti lau propet sêto, nan hêganônj yac dakôm mêtê nayham bocdinaj.”

Yom seŋ lu-ŋga

¹³ “Anjahê nanja bu atap gamej andöc tamli napan-ŋga sa, magoc anyalê bu gatam gamej dinaj-ŋga in gatam sauj. Bu gamej andinam-ŋga dê yêc, ma seŋ têtj gamej dau in seŋ atu, ma najatam atu bocdinaj. Lau daêsam sêsa seŋ atu dinaj, ma oc sêsöc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gamej dandöc tanli napan-ŋ ga najatam in gatam sauj, ma seŋ têtj gamej dinaj in seŋ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasanj

¹⁵ “Ayob daôm tu propet tasanj-ŋga. Naj sêtôm giam pôm nan sêmpanj dau ahuc na domba namlic, tu bu sêti gasuc domba-ŋga ma sêsenj nac su. Najên tigenj propet tasanj oc sêtênj mac sêloc tu sênjsau mac-ŋga. ¹⁶ Anjahê nac si lën dec tôm bu mac anyalê bu nac lau tasanj. Najên tigenj, yac dalic a najandô ma tanyalê a dau bu

ņayham me sac. Oc tòm dom bu dahin ņandô ñayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A ñayham sem ņandô ñayham, ma a sac sem ņandô sac. ¹⁸ A ñayham dañ gitôm dom bu nem ņandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ņandô ñayham. ¹⁹ Ma a hoñ nañ sem ņandô sac, nañ oc sêlêñ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñ su. ²⁰ Bocdinañ aņsahê propet si lêñ, ma aņyalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêyalê in ndê lau su

²¹ “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigen ñac hoñ oc sêtap gameñ undambê-ņga sa dom. Mba! Lau nañ dañga wambu Damañ undambê-ņga ñapep, ma sêkôm mêtê tòm in atac whin, nañ oc sêtap undambê sa. ²² Têñ Anötö ndê béc êmatôc lau-ņga, nañ lau tasan daêsam oc sêsôm têt aö bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atin ñalau sac su ma akôm gêt dalô daêsam am am aņôm. Bocdinañ kôc yac sa.’ ²³ Tigen aö wasôm têt ñac bu, ‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aö!’ ”

Yom gôliñ pi ñgac lu nañ sêkwê andu

(Luk 6:46-49)

²⁴ “Lau nañ sêngô aneñ yom ma sêkôm ņandô sa, nañ sêtôm ñgac tiguaç nañ kwê ndê andu kalhac nom ñaņga ma kêñ hoc kêgapiñ alhö dôñ. ²⁵ Têñ ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hóc pi andu dau, nañ andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dôñ. ²⁶ Magoc lau nañ sêngô aneñ yom ma sêkôm ņandô sa dom, nañ sêtôm ñgac gauc mba nañ kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc

ņadinda hōc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinan, ma lau hon sêhêdaê tu in ndê yom-ņga. ²⁹ Ņahu bu yom nan in kêdôhôn têņ ņac nan yom ti ņaclai, hōc gêlêc lau Israel-ņga si kêdôhônwaga yomsu-ņga si yom hon su.

8

*Yisu kôm ņgac ti gêmbac leprasi ņayham sa
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)*

¹ Yisu sip akêņ lōc meņ, ma lau daêsam sêņkuc in. ² Ma ņgac dan ti gêmbac fleprasi têņ in gi, goc pōņ haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whin dec gitôm bu am oc kôm aō ņamlic ņawasi sa.” ³ Yisu kêmatôc amba sa gi ma kêmasec in, ma sôm, “Aō atac whin, dec wasôm têņ am bu ņamlic ņawasi sa.” Ma ņagahô eņ gêmbac hu in sin, ma in ņamlic ņayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têņ in, “Am ņgô! Gêņ nan kwahic dec hōc asê am, nan sôm asê têņ lau dan dom. Tigen têņ đdabuņsiga ndi, tōc daôm têņ in bu lic bu am nem ņamlic ņawasi sa su. Ma kêņ da tôm yomsu nan Moses kêņ têņ yac. Ma ņalêņ dinan lau hon oc sêņyalê bu am ņamlic ņayham sa.”

*Ņgac bata sin-ņga dan kêņ whin ņanęa
(Luk 7:1-10)*

⁵ Tinambu Yisu sōc malac Kapenaom gi. Ma ņgac bata Rom-ņga dan, nan gêm gôlin lau sin-ņga 100, nan têņ in gi ma ndac in bu nem in sa. ⁶ In sôm, “Pômdau, aneņ ņgac akin dan ndōc bôlin. In yêc andu ņapan ma kêsahê ņandê atu.”

⁷ Ma Yisu sôm têtj in, “Aö oc waloc ma wakôm in ñayham sa.” ⁸ Tigen ñgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ñgac atu ma aö ñgac apa, dec mayañ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigen aö kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ñgac akiñ oc ñayham sa. ⁹ Bu aö dauñ dañañ wambu lau nañ si ñaclai hôc gêlêc aö neñ, ma aneñ lau siñ-ñga dañga wambu aö. Aö bu wasôm têtj dañ, ‘Am ndi!’ goc in oc ndi. Ma bu wasôm têtj dañ, ‘Am mweñ,’ goc in oc meñ. Ma bu wasôm têtj aneñ ñgac akiñ bu kôm gêtj dañ, goc in oc kôm.”

¹⁰ Yisu ñgô ñgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtj lau nañ sêñkuc in bu, “Yomandô wasôm têtj mac, bu yêc lau Israel hoñ aö gatap ñac si dañ nañ kêtj whiñ ñañga gitôm ñgac Rom-ñga dindec, nañ sa dom. ¹¹ Añgô! Lau daêsam nañ lau Israel dom, nañ oc sêmeñ akêtj nom ñabatiñ hoñ, ma sêtap mwasiñ atu sa yêc undambê sêwhiñ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigen lau Israel daêsam nañ gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, nañ Anötö oc êmasuc ñac su sêndöc gameñ ñasec-ñga, ma sêtañ ti lhö êñsiñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinañ têtj lau hoñ su, goc sôm têtj ñgac bata, “Am lhö mbu ndi. Aö oc wakôm am nem ñgac akiñ dinañ ñayham sa, tôm am kêtj whiñ.” Ma têtj ndoc dau dinañ gêmbac hu ñgac akiñ dau siñ, ma in ñayham sa.

*Yisu kôm lau daêsam ñayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

14 Tiŋambu Yisu têtj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. 15 Yisu têtj inŋ gi ma kêmassec inŋ amba, goc gêmbac hu inŋ siŋ. Ma inŋ tisa, ma ndê gêŋ danenŋ-ŋga ma kêŋ têtj Yisu.

16 Têtj telha dinaŋ ac gi sip su, g oc lau malac-ŋga sêkôc lau daêsam naŋ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, naŋ sa sêtêtj Yisu si. Ma inŋ gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siŋ, ma inŋ kôm lau gêmbac hoŋ ñayham sa.

17 Ñalênŋ dau dinaŋ yom naŋ propet Aisaya sôm su naŋ dec ñandô sa. Muŋ-ŋga inŋ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inŋ hôc yac neŋ ñawapac tu nem yac sa-ŋga.

[Ais 53:4]

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

(Luk 9:57-62)

18 Têtj bêc danŋ Yisu gêlic lau daêsam sênŋgihi inŋ ahuc, goc sôm têtj ndê ñŋgacsênŋomi bu sêlom bugictonŋ ma sêpi danŋa sêndi. 19 S êmasaŋ dau sêmbo ma kêdôhônŋ-waga yomsu-ŋga danŋ meŋ ma sôm têtj inŋ, “Kêdôhônŋwaga, aô bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêtj gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” 20 Ma Yisu ô inŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ñaic yêc, tigenŋ ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

21 Ma sênŋom danŋ sôm têtj inŋ, “P ômdau, aô bu waŋkuc am, magoc gêŋ ñamata-ŋga aô wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e aŋsuhuŋ damaŋ su naŋ.” 22 Tigenŋ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem

bu êmkuc aö, nan gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sêñsuhun lau batê.”

Yisu kôm bu ñampon timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinan su, goc pi wan dan gi. Ma in ndê ñgac-sêñomi sêñkuc in ma sêpi wan sêwhin. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñampon sa gic sip wan, e kêpin bu wan pac. Tigen Yisu yêc bêc yêc wan. ²⁵ Dec sêtên in si, sêun in sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinan.” ²⁶ Magoc Yisu sôm tên ñac, “O mac lau nan akên whin gwalec. Tu sake-nga mac atöc daôm?” Goc in tisa ma sôm yom ñannga tên mbu ti bu ñampon, ma gameñ ñanñ sa. ²⁷ Ma ñac hon sêhêdaê ma sêsôm tên dandi, “Ei! In ñgac kain bocke? Bu gêñ hon sêsôc in ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhin.”

Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ ñac sêhêc asê bugicton ñadannga ma sêsôc lau Gadala-nga si gameñ si. Ma yêc dindê ñgac lu sêsa akên ôm sêhê-nga ma sêtên Yisu si. Inlu ñgac lu nan ñalau sac sêmbo inlu ñalôm, ma sêkôm inlu sêti ñgac pôm. Ma bocdinan lau hon sêtöc inlu ma sêmbo ahê inlu, ma inlu sêndöc ôm sêhê-nga ñapan. ²⁹ Tên ndoc inlu sêhêc asê Yisu, nan ñalau sac nan sêmbo inlu ñalôm, nan sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake tên yac? Têm bu Anötö êmatöc yac-nga yêc dön yêc. Ma bocke am kwahic dec mwen bu kôm yac ñayom?”

³⁰ Bôc tonj atu danj seŋ gêŋ sêmbô ahê gamenjanj ñac sêlhac. ³¹ Goc ñalau sac sêtenj Yisu bu, “Am bu soc yac su, nanj kênj yac asip bôc ñalôm.” ³² Ma inj sôm têtj ñac, “Andi!” Goc sêhu ñgac lu dinanj sinj ma sêsôc bôc ñalôm si. Ma bôc honj sênti sêsip salic sac, sêsip bugictonj ñalôm si, ma bu kô ñac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic minj têtj lau malac-ŋga pi gêŋ honj dinanj, ma pi gêŋ nanj Yisu kôm têtj ñgac lu ti ñalau sac. ³⁴ Ma lau malac-ŋga honj sêsa sêtêtj Yisu si, ma têtj ndoc sêlic inj, nanj sêtenj inj bu hu ñac si gamenjanj sinj.

9

Yisu kôm ñgac bôlinj danj ñayham sa (Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic bugictonj kic, ma têtj inj ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gamenjanj dinanj-ŋga sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac danj ma sêtêtj Yisu si. Inj gêlic bu ñac sêkêŋ whinj inj, dec sôm têtj ñgac bôlinj dau, “Aneŋ balê, atac ñayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhônjwaga yomsu-ŋga ñatô s êŋgô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtj dandi, “Ñgac dê ndê yom sac sambuc! Anötô tigenj gitôm bu suc sac kwi.” ⁴ Yisu kêyalê ñac si gauc, goc ndac ñac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom sac yêc nem ñalôm? ⁵ Mac akêŋ whinj dom bu aneŋ ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinanj aô wasôm têtj inj bu, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’ ⁶ Ma têtj ndoc mac alic bu

aneŋ yom dinaŋ ɲandô sa, goc aɲyalê bu Anötö kên ɲaclai têŋ ɲamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ɲamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ɲgac bôliŋ bu, “Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhô têŋ nem andu ndi!” ⁷ Goc ɲgac dau tisa ma kölhô têŋ ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau sêhêdaê ɲandô, ma sêmpiŋ Anötö naŋ kên ɲaclai bocdinaŋ têŋ ɲamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu êŋkuc iŋ
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic ɲgac daŋ ɲaê Matyu naŋ ndöc ndê mala kôc takis-ɲga. Ma iŋ sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö!” Goc Matyu tisa ma kêkuc iŋ.

¹⁰ Tiŋambu Yisu gêŋ gêŋ ndöc Matyu ndê andu ɲalôm, ma lau daêsam sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ Yisu ti ndê ɲgacsêŋomi. ɲac lau sêkôc takis-ɲga ti lau ɲatô naŋ lau Palêsai sêsam ɲac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai ɲatô sêlic gêŋ dinaŋ, goc sêndac iŋ ndê ɲgacsêŋomi bocdec bu, “Tu sake-ɲga mac nem kêdôhônwaga gêŋ gêŋ ndöc whiŋ lau sac dindê?” ¹² Yisu ɲgô ɲac si yom dau ma sôm, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom naŋ propet akwa daŋ to yêc bocdec bu, ‘*Gêŋ atu naŋ aö atac whiŋ, naŋ bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba hoŋ naŋ mac bu andic ndu ma akêŋ ti da, naŋ su.*’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e aɲyalê ɲahu ɲapep. Bu aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom. Aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ɲapu.”

Yao gêñ daney-nga-nga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêñomi ñatô sêtêñ Yisu si ma sêndac in bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêñ bêc ñatô bu aney gêñ dom tu gauc nem Anötö-nga, tigen am nem ngacsêñomi señ gêñ tòm bêc honj?” ¹⁵ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin in tu sêney mwasin nem awhê-nga, dec oc tòm dom bu sêhu gêñ daney-nga sin ma sêndöc ti ñalôm ñawapac têñ ndoc ngac dau mbo whin ñac. Mba! Ma bocdinañ aney ngacsêñomi sêmbo sêwhin aö ti atac ñayham, ma sêhu gêñ daney-nga sin dom. Tigen ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aö su yêc ñac, ma têñ têm dinañ ñac oc ñalôm ñawapac ma sêñkuc lêñ dahu gêñ daney-nga sin-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hóc ñakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma têñ ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hóc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ñinga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ngac bata dan meñ pôn haduc têñ in ma sôm, “Aney atunwê

kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mwen ma kêñ amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.”
 19 Goc Yisu tisa ma in ti ndê ngacsêñomi sêwhin ngac dau si.

20 Sêñsêlêñ sêmbo, ma awhê dan tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasec in ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hóc ñawapac gêm dac-nga ñapan gitôm yala 12 su, dec 21 gauc gêm yêc dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aô ñayham sa tiyham.” 22 Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Aneñ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêñ whin aô-nga.” Ma têñ ndoc dau dinañ awhê dau ñayham sa.

23 Ma tinambu Yisu gi e hóc asê ngac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau ton atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtan ti ñanta atu. 24 Goc sôm, “Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nan yêc.” Magoc ñac sêmbwac in. 25 Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêmbawhê sip amba, ma in tisa. 26 Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ngac tapec lu ñayham sa

27 Dinañ su, goc Yisu kêsêlêñ gi. Ma ngac tapec lu sêñkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!” 28 Magoc Yisu kêsêlêñ gi sôc andu dan, dec ngac lu dinañ sêtêñ in si, ma in ndac, “Amlu akêñ whin bu aneñ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” 29 Goc Yisu kêmasec inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêñ whin aô-nga, dec gêñ nan amlu andac, nan oc ñandô sa.” 30 Ma inlu

tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gêñ dau ñayom asê têtñ lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm inñ ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinanñ ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtêtñ Yisu sêmenñ. Ñac sêkôc ñgac danñ, nanñ ñalau sac kôm inñ awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinanñ sêsenñ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêñ danñ bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “Inñ kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadanñ, dec tinñ ñalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêñ golom-golom malac atu ti saunñ. Inñ kêdôhônñ lau mbo lôm wê-nga, ma hoc ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlinñ asê. Ma inñ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honñ ñayham sa.

³⁶ Magoc têtñ ndoc inñ gêlic lau daêsam nanñ sêñkuc inñ, nanñ tawalô ñac. Ñahu bu inñ gêlic ñac sêtôm domba nanñ si ñgac yob ñac-nga mba, dec giam pôm sêtê ñac salinñ-salinñ ñapanñ. ³⁷ Goc inñ sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi, “Gêñ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-nga daêsam dom. ³⁸ Bocdinanñ atenñ mbec têtñ ôm ñadau bu êñkinñ lau gwelenñ-nga sêsôc inñ ndê ôm ma sêndic gêñ ñandô sa.”

10

*Yisu kêyalinñ ñaposel 12 sa
(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yisu ta in ndê ngac-sêṅomi 12 sêtêṅ in si, ma kêṅ ṅaclai têtṅ ṅac bu sêsoc ṅalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hoṅ ṅayham sa. ² Aposel 12 dau si ṅaê bocdec. Ngac ṅamata-ṅga in Saimon naṅ sêsam bu Pita, lu in asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ṅgac kôc takis-ṅga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon naṅ sêsam bu ‘Ngac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naṅ tiṅambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkinṅ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau (Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkinṅ lau 12 dinaṅ sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ṅac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samaria-ṅga si malac daṅ dom, ⁶ tigenṅ gêṅ ṅamata-ṅga atêṅ domba Israel-ṅga naṅ siṅga su, naṅ andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtṅ lau bu Anötö ndê gôlinṅ meṅ kêpinṅ su. ⁸ Akôm lau gêmbac ṅayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi ṅamlic ṅawasi sa. Auṅ lau batê sêtisa, ma asoc ṅalau sac su yêc lau. Anötö kêṅ ṅaclai têtṅ mac ṅaôli mba, ma bocdinaṅ anem lau sa ṅambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtṅ ndoc mac aṅsêlêṅ andi, naṅ gauc nem wapa seṅ-ṅga dom. Aṅsêlêṅ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ṅakwê aô daôm-ṅga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. ṅalêṅ solop bu lau sêlôm lau naṅ sem gwelenṅ mêtê-ṅga ma sêpuc ṅac dônṅ ṅa gêṅ dinaṅ, naṅ ti ṅac si ṅaôli ô gwelenṅ.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, naṅ aṅsalê ṅamalac ṅayham naṅ toc Anötö sa ṅapep, bu ambo awhinṅ in e mac ahu malac dau siṅ. ¹² Têtṅ

ndoc mac api in̄ ndê andu andi, nañ anem mbec in̄ ndê lau ña mbec yom malô-ñga. ¹³ Ma ñac lau dau bu lau gitêñ, goc yom malô oc yêc ñac. Ma ñac bu lau gitêñ dom, goc mac nem mbec yom malô-ñga oc gacgeñ yêc mac-ñga. ¹⁴ Ma lau malac dañ bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinañ siñ ma atoñ kop su yêc gahim. ¹⁵ Aö wasôm têñ mac bu têñ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga, lau malac dinañ-ñga oc sêtap ñagêyô sac sambuc sa, hôc gêlêc ñagêyô nañ in̄ oc kêñ têñ lau Sodom ti Gomora-ñga têñ têm ñambu-ñga, nañ su.”

*Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ “A ñgô su nañ! Aö wañkin̄ mac asa andi, atôm domba nañ sêsip giam pôm si gameñ. Boc-dinañ akôc gauc ñapep ma akôm nem gwelen, ma akôm mêtê ñayham eñ e lau dañ gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têñ lau nañ sêkêñ whiñ aö dom, bu ñac oc sêkêñ mac atêñ lau sêmatôc yom-ñga andi, ma sêhi mac ña sö yêc ñac si lôm wê-ñga. ¹⁸ Tu mac añkuc aö-ñga dec ñac oc sêkêñ mac alhac gôliñwaga ti kiñ si añgô-ñga. Ndoc dinañ ti mac nem ndoc bu awhê aneñ yom sa têñ lau atu-tu dinañ, ma têñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ whiñ. ¹⁹ Ma têñ ndoc sêkôc mac dôn, nañ ahêgo daôm dom tu yom asôm-ñga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ñga. ²⁰ Ma yom nañ mac bu asôm, nañ mac nem yom dom. Damam undambê-ñga oc kêñ in̄ ndê Ñalau puc mac dôn, ma hôc nem awham sa.

21 “Têḅ ndoc ḅawapac-ḅga dinaḅ, lau naḅ sêkêḅ whiḅ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêḅ whiḅ aô-ḅga asê bu sêndic ḅac ndu, ma dambai oc sêkôm têḅ atui boc-dinaḅ. Balêkoc oc sêli dau sa têḅ damba ti dindai, ma sêkêḅ ḅac sêtêḅ lau bu sêndic ḅac ndu. 22 Ma lau sambob oc atac tec mac tu aô-ḅga. Magoc asa naḅ bu lhac ḅaḅga ma hu aô siḅ dom, naḅ oc tap Anötö ndê mwasinḅ nem inḅ si-ḅga sa. 23 Ma lau bu sêkêḅ kisa mac, goc ahu ḅac si malac siḅ ma atêḅ malac daḅ andi. Yom ḅandô aô wasôm têḅ mac! Mac nem gwelenḅ anem mêtê ḅawaê ḅayham-ḅga yêc malac Israel-ḅga hoḅ oc pacndê dom, e ḅamalac ndê Atu meḅ sa tiawê.”

Lau naḅ sêḅkuc Yisu oc sêhoc ḅawapac gitôm inḅ dau

(Luk 6:40)

24 “Kwapuc daḅ oc hôc gêlêc gwalam akwa naḅ kêdôhôn inḅ, naḅ dom. Ma ḅgac akiḅ oc hôc gêlêc inḅ ndê ḅadau dom. 25 Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ḅgac akiḅ bu tôm ndê ḅadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ḅadau aô ma sêsam aô bu †Belsebal, ma bocdinaḅ ḅac oc sêkôm têḅ ḅadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atôc lau nom-ḅga dom

(Luk 12:2-7)

26 “Magoc atôc daôm tu lau naḅ sêkêḅ kisa mac-ḅga dom. ḅahu bu gêḅ hoḅ naḅ lau sem ahuc, me yêc siḅ dau, naḅ oc meḅ sa tiawê. 27 Yom naḅ aô gasôm têḅ mac têḅ ôbwêc, naḅ asôm asê têḅ acsalô, ma yom naḅ aô gac yom sec têḅ mac, naḅ asôm tiatu alhac malac lôm. 28 Atôc

lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu ñac gitôm dom bu sêseñ mac gatôm su whiñ. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc inñ ñapu. Bu mba, goc inñ gitôm bu kêñ mac ñamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgeñ.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêñ ñambwa. Tigenñ Anötö gêlic gêñ sauñ dinanñ bu gêñ ñambwa dom, ma inñ bu lôc dom, dec danñ oc ñinga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiñ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inñ kêyalê mac e pi sa, gitôm inñ sê mac nem kêclauñ hoñ sa timala.”

*Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)*

³² “Asa nañ sôm asê yêc ñamalac aᅅgô-nga bu inñ kêñ whiñ aö, nañ aö wasôm inñ ndê ñaê asê yêc Damañ undambê-nga aᅅgô-nga. ³³ Tigenñ asa nañ sêc inñ ndê kêñ whiñ aö-nga ahuc yêc ñamalac aᅅgô-nga, nañ wasêc inñ ahuc yêc Damañ aᅅgô-nga bocdinañ.”

*Tañkuc Yisu ti dahôc ñawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)*

³⁴ “Gauc nem bu aö gameñ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-nga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêñ kisa dau. ³⁵ Tu aö-nga dec damba lu atuᅅgac oc sêkêñ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ. ³⁶ Ngac danñ oc tap inñ ndê ñacyo sa yêc inñ dau ndê lau.

³⁷ “Asa nañ tac whiñ damba me dinda me atuᅅgac me atuwê hôc gêlêc inñ ndê atac whiñ aö su, nañ oc tôm dom bu ti aneñ danñ. ³⁸ Ma asa

nañ tec bu hôc in ndê a gicso dau* ma ênkuc aö, nañ tôm dom bu ti aneñ dañ bocdinañ. ³⁹ Lau nañ takwê gêñ nom-nga napañ tu puc ñac si ñamlic dôñ-nga, nañ oc sêñinga. Magoc asa nañ bu hu gêñ nom-nga siñ tu aö-nga, nañ oc mbo tali napañ.

⁴⁰ “Lau nañ sêkôc mac sa, nañ gitôm sêkôc aö daun sa, ma ñac nañ sêkôc aö sa, nañ sêkôc Anötö nañ kêkin aö gameñ, nañ sa. ⁴¹ Asa nañ toc aneñ propet dañ sa, ma kôc in sa tu in ti propet gêm aö anôn-nga, nañ Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têt in gitôm in kêñ têt propet dau. Ma asa nañ toc ñamalac gitêt dañ sa, ma kôc in sa tu aneñ ñaê-nga, nañ Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têt in gitôm in kêñ têt ñgac gitêt dau. ⁴² Ma asa nañ kôm gêñ sauñ bocke bu nem lau nañ sênkuc aö, nañ sa, tôm in kêñ bu ñalhuc têt ñac sênôm, nañ Anötö oc êñlhin in siñ dom. In oc kêñ ñagêyô ñayham têt in yomandô.”

11

¹ Yom hon dinañ Yisu sôm têt in ndê ñgacsênomi 12 tu êndôhôn ñac-nga. In gic bata yom dau, goc kêsêlên golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-nga dinañ, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga
(Luk 7:18-35)*

---

* **10:38** Yisu ndê yom pi a gicso dau, nañ ñahu bu tamasañ daun tôm bêc hon bu dahôc ñandê ti ñawapac tu in-nga e tôm dambac ndu tôm in dau mbac ndu.

² Têñ ndoc dinan Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndöc gapocwalô, ma in ngô ñawaê pi gêñ hon nan Kilisi kôm. Bocdinan in kêkin in ndê sêñomi ñatô sêtêñ Yisu si, ³ ma sêndac in bocdec bu, “Anötö gic bata têtñ yac bu oc êñkin Mesaya. Am daôm dinan, me yac oc akêñ batan ngac dan tiyham?” ⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têtñ Jon pi mêtê nan mac anğô aö gahoc asê, ma pi gêñ nan mac alic aö gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlin sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ñamlic ñawasi sa, lau danğasun bic sêñğô yom, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêñğô ñawaê ñayham. ⁶ A ngô! Lau nan atac lu-lu tu aö-nga dom, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

⁷ Jon ndê sêñomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têtñ lau ton atu nan sêmbo sêwhin in. In ndac ñac bocdec bu, “Têñ ndoc mac asa atêñ Jon yêc gameñ sawa a, dec gauc gêm bu atap ñamalac kain bocke sa? Mac bu alic ngac gauc babalê gitôm gakoc nan mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ngac dan nan sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nan sêsôc ñakwê ñayham, nan sêmbo gameñ ñayham gitôm kin si andu. ⁹ Bocdinan aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hóc gêlêc propet hon su. ¹⁰ Propet akwa dan to yom nan Anötö sôm têtñ Mesaya bocdec bu, ‘Aö wanñin aneñ ngac aheñ-nga mun am, bu êmasañ am nem señ.’ Y om pi ngac aheñ-nga dau hêganôn Jon solop. ¹¹ Yêc ñamalac nom-nga, dan hóc gêlêc Jon, Ngac Kêku Lau-nga su

dom. Tigen aö wasôm yom ñandô têt mac, bu lau hon nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinañ, nañ hon sêhoc gêlêc Jon su yêc Anötö aᅅgô-ᅅga.

12-13 “Muñ-ᅅga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanañ pi Anötö ndê gôliñ. Ma ᅅac si yom ñandô sa dom, e Jon meñ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliñ meñ kêpiñ. Têt ndoc Jon gic hu yom dau e meñ têt kwahic dec, Anötö ndê gôliñ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êᅅkiñ propet dañ muñ Mesaya, nañ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têt mac bu yomandô, Jon in propet dau dinañ. Mac akêᅅ whiñ yom dinañ, me mba? ¹⁵ Mac bu daᅅamsuñ yêc, nañ aᅅgô aneñ yom!

¹⁶ “Lau têt dindec-ᅅga ᅅac lau kain bocke? ᅅac sêtôm balêkoc nañ sêkôc whê sêmbo malac lôm, nañ sêtucdiñ ᅅac si silip ᅅatô ma sêsôm, ¹⁷ ‘Têt ndoc nañ yac ac oᅅ bu datê wê, nañ mac atec. Ma têt ndoc yac am wê daᅅgibo-ᅅga, nañ mac atec bu ataᅅ awhiñ.’ ¹⁸ Ma lau têt dindec-ᅅga bocdinañ. Jon meñ ma gêᅅ gêᅅ ti nôm gêᅅ ᅅayham dom, ma sêsôm bu ᅅalau sac mbo in ndê ᅅalôm. ¹⁹ Ma ᅅamalac ndê Atu meñ nôm ti gêᅅ gêᅅ ᅅayham, tigen sêsôm bu in ᅅgac gêᅅ gêᅅ ti nôm wain ᅅawahô-ᅅga, ma bu in hê silip têt lau sac ti lau sêkôc takis-ᅅ ga. Bocdinañ, mac lau têt dindec-ᅅga atôm balêkoc nañ sêkôm tô aᅅiñ ᅅapañ. Tigen Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêᅅ hon, ma in ndê lau sêᅅyalê bu in ndê lêt in lêt solop.”

*Yisu sôm yom pi lau nan sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Têñ dinañ Yisu gic hu pu lau nan sêndöc malac ñatô. Nahu bu in k ôm gêñ dalô daêsam yêc ñac anğô-nga, tigen ñac sem si ñalôm kwi dom. ²¹ In sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-nga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac ñandê sa. Lau apa nan sêndöc Taya ma Saidon, nan bu sêlic gêñ dalô nan aö gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtañ si sac. ²² Tigen mac akôm dom, dec wasôm têñ mac bu têñ ndoc Anötö êmatôc lau-nga, nan in oc kêñ ñagêyô sac sambuc têñ mac, hóc gêlêc ñagêyô nan in oc kêñ têñ lau Taya ti Saidon-nga, nan su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-nga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! In oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêñ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac siñ ma sêndöc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aö wasôm têñ mac bu Anötö oc kêñ ñagêyô sac têñ mac, hóc gêlêc ñagêyô nan in oc kêñ têñ lau Sodom-nga.”

*Yisu kêpiñ Damba
(Luk 10:21-22)*

²⁵ T êñ ndoc dinañ Yisu teñ mbec ma sôm, “O Daman, undambê ti nom ñadau. Aö wampin am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têñ lau nan sêngwiniñ dau, ma siñ kwi têñ lau nan gauc gêm bu ñac lau tigauc ma sênyalê gêñ hoñ. ²⁶ Aêc, Daman, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whiñ.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damanj kênj gênj honj sip aö amanj. Lau danj sênjalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sênjalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôc inj asê tênj njac, nanj sênjalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau honj nanj ahôc njawapac ma kwampac, nanj atênj aö amenj, ma aö wakênj mac asê awham su. ²⁹ Amenj ma akôm aö neñ gwelenj awhinj aö, ma aö oc wandôhônj mac. Aö njac malô ma gatoc daunj sa dom, ma mac oc atap malam anjwhanj daôm-nja sa yêc aö. ³⁰ Nahu bu gwelenj nanj mac akôm awhinj aö, nanj njadehe dom, ma aö wakênj mac ahôc njawapac atu dom.”

12

*Yisu inj Pômdau bêc Sabat-nja
(Mak 2:23–3:6; Luk 6:1-11)*

¹ Tênj têm dinanj njabêc †Sabat-nja danj, nanj Yisu ti ndê njacsênjomi sênjsêlênj sêmbo lôcwha nanj gic ôm wit-nja danj kic. Ma gênj yô njacsênjomi, dec sêkôc wit njandô ma senj. ² Lau Palêsai njatô sêlic, goc sêsôm tênj inj, “Lic su nanj. Am nem njacsênjomi sêkôc wit njandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelenj kainj dinanj tênj bêc Sabat-nja dom.” ³ Goc Yisu ô njac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc, pi gênj nanj Kinj Dawid ti ndê lau sêkôm tênj ndoc gênj yô njac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabunj nanj lau sêkênj ti da, nanj Moses kênj yao bu dabunjsiga tawasê sênenj, ma lau bambalinj sênenj dom. Ma Dawid ti ndê lau

senj, magoc lau danj sêngôlinj yom pi Dawid ma sêsôm bu inj kêgîlî yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêñ danj tiyham, nanj mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têñ bêc Sabat-nga honj dabuñsiga sêkôm gwelenj yêc lôm dabuñ, ma gwelenj dinanj kêgîlî yomsu Sabat-nga. Magoc lau sêngôlinj yom pi ñac dom.

⁶ “A ò wasôm têñ mac, bu gwelenj nanj aõ gamenj tu wakôm-nga, nanj hóc gêlêc sakinj lôm dabuñ-nga honj su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêñ atu nanj aõ atac whinj, nanj hóc gêlêc mac nem da honj su, nanj bu mac tamwalô lau.*’ Mac anjalê yom dau ñahu dom. Mac bu anjalê, dec gitôm dom bu mac anjôlinj yom pi lau nanj sêkôm gêñ so danj dom. ⁸ Bu Ñamalac ndê Atu inj gêñ honj ñadau, ma inj Pômdau bêc Sabat-nga whinj.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têñ bêc Sabat-nga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêñ gi, ma sôc ñac si lôm wê-nga gi. ¹⁰ Ma yêc dinanj, ñgac amba tibalê danj ndöc. Lau Palêsai sêñsalê yom tu sêngôlinj pi Yisu-nga, goc sêndac inj, “Yac bu dakôm ñamalac danj ñamlic ñayham sa têñ bêc Sabat-nga, oc tanjîlî yomsu Sabat-nga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Mac nem domba danj, bu peñ sip sê ñalôm têñ bêc Sabat-nga, nanj mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinañ yac bu dakôm ñayham ma danem lau sa têñ bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têñ ñgac dau, “Êmatôc amam!” Ma inj kêmatôc

amba, ma amba dau ñayham sa tiyham, gitôm in amba danğa. ¹⁴ Tigen lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêñ sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu in Anötö ndê Ngac Akin

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameñ dinan siñ. Lau daêsam sêñkuc in, ma in kôm ñac si gêmbac hoñ ñayham sa. ¹⁶ Tigen in gic yao bu sêsôm in ñahu asê dom. ¹⁷ Ñalên dinan yom nan propet Aisaya sôm pi Mesaya muñ su, nan ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneñ ngac akin dindec, nan aô kayalin in sa. Aô atac whin in kêlêc, ma aneñ ñalôm tisambuc in. Wakên aneñ Ñalau nem in ahuc, ma in oc hoc yom gitên matôc-nga asê tên lau akên gameñ nom-nga hoñ.

¹⁹ In oc sôm yom tac ñandê-nga me mbwêc ñanğa dom. Ma lau dan oc sêngô in whasun yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec in oc pôn dulu dom, ma ya ñawê nan tisaun, nan in oc yu ndu dom.* Ma in oc kôm bocdinan e nditôm in ndê yom gitên matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akên gameñ nom-nga hoñ oc sêkên bata bu Anötö nem ñac si tu in ndê ñaê-nga. *[Ais 42:1-4]*

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Tên têm dinan lau sêwê ngac dan nan ñalau sac kôm in tandô t ipec ma awha mba, nan sêtên

---

* **12:20** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nan mbac, nan hêganôn lau nan sêkên whin ñanğa dom.

Yisu sêmenj. Yisu soc ñalau sac dinañ su, goc kôm ñgac dau ñayham sa, ma inj gêlic gameñ ma sôm yom asê. ²³ Lau honj sêhêdaê tu Yisu-ñga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu inj ñgac dau dec, me?” ²⁴ Tigenj lau Palêsai sêngô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Inj kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec inj soc ñalau sac su.” ²⁵ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dañ, me malac dañ, me gôlôwac dañ, bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñannga dom, ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ²⁶ Ma Sadan boc-dinañ. Inj bu soc dau ndê ñalau sac su, dec inj kêñ kisa dau, ma inj ndê ñaclai oc ñinga.

²⁷ “Mac asôm bu aô gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêñomi nañ sêsoc ñalau sac sêwhin, nañ mac anjôlinj yom dau pi ñac whin, a? Ñac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigenj aô gasoc ñalau sac ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec anyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlinj gêñ honj, nañ hôc asê mac su.

²⁹ “Ñgac dañ oc sôc ñgac ti licwalô atu dañ ndê andu ma êngaho inj ndê wapa su ñalênj bocke? Gêñ ñamata-ñga inj sô ñgac dau dônj, goc kôc inj ndê wapa su. Ma Sadan inj gitôm ñgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa nañ kalhac whin aô dom, nañ ti anenj ñacyo. Ma asa nañ gic lau sa sêtênj aô sêmenj dom, nañ soc ñac su yêc aô. ³¹ Tu dinañ-ñga aô wasôm têtj mac bu ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sinj, nañ Anötö oc suc inj ndê sac ti yom sac-sac honj kwi. Tigenj yom sac nañ ñamalac dañ bu sôm pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö

oc suc kwi dom.† ³² Asa naŋ bu sôm yom sac pi Njamelac ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Magoc asa naŋ bu sôm yom sac pi Njalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi têtj têtj dindéc-ŋga dom, ma têtj têtj ŋambu-ŋga dom bocdinaŋ.”

*Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac
(Luk 6:43-45)*

³³ Ma Yisu sôm, “A ŋayham sem ŋandô ŋayham. Ma a sac sem ŋandô sac. Dalic a ŋandô, dec taŋyalê a bu ŋayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc ŋatui! Mac atôm bu asôm yom ŋayham daŋ dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê naŋ hôc ŋac si ŋalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê ŋayham hôc lau ŋayham si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom ŋayham. Ma gauc ti mêtê sac hôc lau sac si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aô wasôm yom ŋandô têtj mac. Tiŋambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ŋambwa hoŋ naŋ ŋac sêsôm. ³⁷ Lau naŋ si yom ŋayham, naŋ iŋ oc sam ŋac bu lau gitêtj, magoc ŋac naŋ si yom sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa.”

*Lau sêndac Yisu bu kôm gêtj dalô
(Luk 11:29-32)*

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhôn-waga yomsu-ŋga ŋatô sêsôm têtj Yisu, “Kêdôhônwaga, yac bu alic am kôm gêtj dalô atu bu whê nem ŋahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têtj dindéc-ŋga,

---

† **12:31** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ŋaclai yêc Sadaŋ ndê ma soc ŋalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Njalau Dabuŋ.

mac lau sac naŋ apuc dômwê̄m Anötö, ma asa nem lê̄ŋ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac andac bu alic gê̄ŋ dalô, magoc Anötö oc kê̄ŋ gê̄ŋ dalô tigen tê̄ŋ mac alic, tôm gê̄ŋ dalô naŋ iŋ kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu ŋalôm gitôm acsalô tö ti ôbwê̄c tö. Ma bocdinaŋ Ŋamalac ndê̄ Atu oc yê̄c nom ŋalôm nditôm acsalô tö ti ôbwê̄c tö. ⁴¹ Tê̄ŋ ndoc Jona gêm mêtê̄ lau Ninewa, naŋ sê̄kac si ŋalôm kwi. Ma ŋgac naŋ hóc gê̄lê̄c Jona su dec mbo, tigen mac am daôm kwi dom. Tu dinaŋ-ŋga tê̄ŋ bê̄c matôc-ŋga, lau Ninewa oc sêtisa akê̄ŋ lau batê̄ sê̄whiŋ mac lau têm dindê̄c-ŋga, ma ŋac oc sê̄hoc mac nem sac asê̄. ⁴² Muŋŋga, Kwin Siba-ŋga† kê̄sê̄lê̄ŋ seŋ baliŋ bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê̄ yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hóc gê̄lê̄c Solomon su, naŋ mbo dec. Magoc mac akê̄ŋ daŋam iŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga, tê̄ŋ bê̄c matôc-ŋga, Kwin dau oc tisa whiŋ mac lau têm dindê̄c-ŋga, ma hoc mac nem sac asê̄.”

*Ŋalau sac sê̄ŋsalê̄ mala naŋ yê̄c ŋambwa
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Tê̄ŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yê̄c ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kê̄gihi mbo gameŋ sawa ma kê̄salê̄ mala ê̄ŋwhaŋ dau-ŋga. Tigen tê̄ŋ ndoc iŋ tap sa dom, ⁴⁴ naŋ iŋ oc sôm tê̄ŋ dau, ‘Aö wambu wandi wasôc andu naŋ aö gahu siŋ su.’ Ma iŋ oc mbu ndi ma tap sa bu ŋamalac dau ndê̄ ŋalôm yê̄c ŋambwa, gitôm andu naŋ sê̄masaŋ ŋawasi

---

† **12:42** Matyu to yom pi Kwin akê̄ŋ gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau hê̄ganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê̄ miŋ sê̄to yê̄c 1 Kiŋ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’

sa. ⁴⁵ Dec in̄ oc sa ndi, wê ñ alau 7 nan̄ sac sambuc sêhóc gêlêc in̄ su, nan̄ sêmen̄, ma hon̄ sêsôc ñamalac dau ndê ñalôm sêndi, ma sêmbo dinañ. Bocdinañ ñawapac nan̄ tap ñamalac dau sa, nan̄ hóc gêlêc ñawapac ñamata-ñga-ñga su. Ma ñalêñ tigeñ mac lau sac têm dindéc-ñga, oc atap ñawapac atu sa têt têm ñambu-ñga.”

Yisu dinda ti asii
(*Mak 3:31-35; Luk 8:19-21*)

⁴⁶ Lau daêsam sêmbo andu dan̄ sêwhiñ Yisu têt ndoc in̄ sôm yom dinañ mbo, ma in̄ dinda ti asii sêmen̄ sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têt in̄. ⁴⁷ Goc ñamalac dan̄ kêñ ñawaê têt in̄ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têt am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneñ dinañ asa, ma asiñi ñac lau asa?” ⁴⁹ Goc in̄ tôc amba têt ndê ñgacsêñomi, ma sôm, “Aö dinañ ti asiñi dau dindéc. ⁵⁰ Bu lau nan̄ dan̄ga wambu Daman̄ undambê-ñga ndê yom, nan̄ ñac aö asiñi ti lhuñwêi ma dinañi.”

13

Yom gôliñ pi ñgac kêbalip wit ñawhê
(*Mak 4:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Têt béc dinañ Yisu hu andu siñ ma sa gi ndöc Bugicton̄ Galili-ñga ñamakê. ² Ma lau daêsam sêkac sa sêñgihi in̄ ahuc e ñasawa mbasi. Tu dinañ-ñga dec in̄ pi gi ndöc wan̄ dan̄ nan̄ poc kêpiñ baö. Ma lau hon̄ dinañ sêlhac baö. ³ Goc Yisu sôm yom gôliñ daêsam têt ñac. In̄ sôm yom gôliñ dan̄ bocdec bu, “Ñgac dan̄ sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc in̄ ndê ôm. ⁴ Ma têt ndoc in̄

kêbalip gêñ dau, nañ ñatô sêpen sêsip sen, dec mbac sêmen ma sen su. ⁵ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, nañ nom ñagec sac hoc ñahô ñambwa. Ñawhê dau sêsip nom ñalôm gacgeñ si dom, dec sêpo sêpi sêmen ñagahô. ⁶ Magoc tiñambu ac pec ñagatôm ma gêm bôliñ. Nahu bu nom ñayham mba tu ñawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, magoc têt ndoc sêpo sêpi sêmen, nañ kwan pi whiñ e yañ ndu. ⁸ Ma ñatô sêpen sêsip nom ñayham ma sêpo sêpi ñayham e sem ñandô. Ñatô sem ñandô 30, ma ñatô sem 60 ma ñatô sem ñandô 100. ⁹ Asa bu dangasuñ yêc, nañ ñgô aneñ yom.”

Yom gôliñ nahu

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtigasuc iñ ma sêndac, “Tu sake-nga am sôm yom têt lau ña yom gôliñ?” ¹¹ Ma iñ ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôliñ ñalêñ nahu sip ñalôm gi. Iñ kêyalin mac sa bu anyalê ñahu dau, magoc lau nañ sêkêñ whiñ aô dom, nañ oc tôm dom bu sêñyalê. ¹² Asa nañ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidôn, nañ Anötö oc kêñ gauc têt iñ êñlêc, e iñ êñyalê yom dau timala eñ. Magoc asa nañ yom dau tidôn iñ dom, nañ Anötö oc kôc gêñ hon su yêc iñ. ¹³ Tu dinañ-nga aô wasôm yom têt lau ña yom gôliñ. Nac sêlic gêñ ñapan, tigen ñac si gauc sa dom, ma ñac sêñgô yom ñapan, tigen ñac sêñyalê ñahu dom. ¹⁴ Yom nañ propet Aisaya hoc asê mun su, nañ dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêngô aneñ yom ñapan, magoc sênyalê ñahu dom. Ma sêlic gêñ nan aô gakôm nan ñapan, tigeñ ñac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ñalôm ñadandi. Ñac si dangasuñ hôc ahuc, ma ñac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma dangasuñ sêngô, ma sênyalê aô tidôn yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi, ma aô wakôm ñac ñayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

¹⁶ Ma Yisu sôm têñ ñgacsêñomi, “Aô wampin mac nem tanôm ti dangasuñ, bu mac alic gêñ atu-tu nan aô gakôm, ti añgô aneñ yom. ¹⁷ Aô wasôm yom ñandô têñ mac bu propet ti lau gitêñ daêsam nan sêmbo mun su, nan sêkêñ bata bu sêlic gêñ nan mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêñ bata bu sêngô yom nan mac añgô su, tigeñ sêngô dom.”

*Yisu whê yom gôlin wit ñawhê-nga ñahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Dec akêñ ñanam ma wawhê yom gôlin ñgac kêbalip wit ñawhê-nga sa.

¹⁹ Yom pi ñawhê nan sêpen sêsip señ, nan hêganônñ lau nan sêngô yom pi Anötö ndê gôlin, magoc sênyalê ñahu dom. Bocdinañ Sadañ dau meñ kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm. ²⁰ Ma yom pi ñawhê nan sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, nan hêganônñ lau nan sêngô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ñagahô ma ti atac ñayham. ²¹ Magoc tôm ñawhê dinañ ñawakac sip gi dom, nan yom dau tidôn yêc lau dinañ si ñalôm dom. Sêlhac ñasawa sauñ, tigeñ têñ ndoc sêtap ñawapac

sa me lau sêkêñ kisa ñac tu Anötö ndê yom-
 ñga, nañ sêhu si sêkêñ whiñ siñ ñagahô eñ.
 22 Ma yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip kwan
 ti ñakwa ñalôm, nañ hêganônñ lau nañ sêñgô
 Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm ñandô yêc
 ñac si ñalôm dom. Nahu bu ñac sêhêgo dau
 pi gêñ nom-ñga ñapanñ, ma sêsa lêñ atac whiñ
 mone-ñga e gêñ kaiñ dinañ kôm Anötö ndê yom
 ahuc. 23 Ma yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip nom
 ñayham ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nañ
 hêganônñ lau nañ sêñgô yom ma sêñyalê ñahu,
 ma sem ñandô daêsam.”

Yom gôliñ pi wahô

24 Yisu sôm yom gôliñ dañ tiyham bocdec bu,
 “Aö bu wawhê Anötö ndê gôliñ sa ñalêñ bocdec.
 Ngac dañ kêbalip wit ñawhê ñayham sip ndê
 ôm. 25 Magoc têtñ ndoc lau sêyêc bêc, nañ iñ
 ndê ñacyo meñ, ma kêbalip wahô ñawhê sip
 ôm dau whiñ wit ñawhê ñayham, goc kölhö gi.
 26 Tiñambu wit ñawhê po pi meñ, ma têtñ ndoc
 ñandô sa, nañ lau sêlic bu wahô pi meñ whiñ.
 27 Goc ôm ñadau ndê lau akiñ sêtêñ iñ si ma
 sêsôm, ‘Ñadau, yac alic bu am kêbalip ñawhê
 ñayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meñ akêñ
 nde?’ 28 Ma iñ ô yom ma sôm, ‘Ñacyo dañ kôm
 gêñ dau.’ Ma sêndac iñ, ‘Am tac whiñ bu yac
 asa andi ayê wahô dau sa, me?’ 29 Ma iñ sôm,
 ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa
 whiñ. 30 Atec lu-lu sêlhac sêwhiñ dau ma sêtiatu
 e ndoc sêndic gêñ ñandô sa-ñga. Têtñ dinañ aö
 oc wasôm têtñ lau sêndic gêñ ñandô sa-ñga bu
 sêndic wahô sa muñ, goc sêkic dônñ ma sêkêñ pi

ya ndi. Ma tiŋambu sêndic wit ŋandô sa pi aneŋ andu gêŋ ŋandô-ŋga.’”

*Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê saun
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têtŋ ŋac bocdec, “Anötö ndê gôliŋ gitôm a soc ŋawhê, naŋ ŋgac daŋ sô sip iŋ ndê ôm. ³² Ŋawhê dau iŋ gêŋ saun-têc, tigeŋ tiŋambu oc po pi meŋ e ti a atu hôc gêlêc gêŋ ôm-ŋga hoŋ, ma mbac lôlôc-ŋga oc sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ŋasaŋgac.”

*Yom gôliŋ pi yist
(Luk 13:20-21)*

³³ Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec, “Anötö ndê gôliŋ gitôm yist, naŋ awhê daŋ kêŋ sip plawa lôŋ atu daŋ ma kêgaluŋ e kôm plawa hoŋ suŋ.”

*Yisu sôm yom gôliŋ daêsam
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Yom hoŋ naŋ Yisu sôm têtŋ lau toŋ atu dinaŋ, naŋ iŋ sôm ŋa yom gôliŋ ŋambwa. Ma iŋ sôm yom ŋalêŋ daŋ dom. ³⁵ Ma boc-dinaŋ propet ndê yom bocdec ŋandô sa:

Aö wasôm aneŋ yom ŋa yom gôliŋ, ma gêŋ naŋ yêc siŋ dau têtŋ têtŋ Anötö kêŋ undambê ti nom e meŋ, naŋ kwahic dec wasôm asê.
[BW 78:2]

Yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hoŋ siŋ ma sôc andu gi. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu sa têtŋ yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ŋgac naŋ kêbalip

ņawhê ñayham, nañ Ñamalac ndê Atu. ³⁸ Ma in ndê ôm, nañ nom sambuc lec. Yom pi ñawhê ñayham hêganôn lau nañ sêmbô Anötö ndê gôlin ñapu, ma wahô hêganôn ñalau sac si ñadau ndê lau. ³⁹ Ma ñacyo nañ kêbalip wahô ñawhê, nañ Sadañ dau. Ndoc sêndic gêñ ñandô sa-ņga, nañ tòm bêc ñambu-ņga, ma lau sêndic gêñ ñandô sa-ņga, nañ Anötö ndê aņela. ⁴⁰ Têñ bêc ñambu-ņga, lau sac oc sêsip ya atu ñalôm sêndi, ñalêñ tigen tòm wahô nañ lau sic sa ma sêkêñ pi ya gi. ⁴¹ Ñamalac ndê Atu oc êñkin ndê aņela, ma ñac oc sêkôc gêñ lêtôm-ņga ti lau hoñ nañ sêkôm sac, nañ su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma ñac oc sêmbalin ñac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtañ atu ti lhô êñsin pi dau. ⁴³ Têñ dinañ lau gitêñ si ñawasi ti ñawê oc pô gameñ gitôm ac, yêc ñac si Damba ndê gameñ undambê-ņga. Mac bu dañamsuñ yêc, nañ aņgô aneñ yom.”

Yom gôlin lu pi Anötö ndê gôlin

⁴⁴ “Anötö ndê gôlin ñamwasin gitôm awa ñayham andô dañ nañ yêc sin dau yêc nom dañ ñalôm. Ñamalac nañ tap awa dau sa, nañ oc sin kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ñayham atu ma kêñ ndê gêñ hoñ têñ lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinañ bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlin ñamwasin gitôm yac ñapa ñaôli atu. Ngac tidulu gêñ-ņga nañ kêsalê yac ñapa ñayham tu êmasañ gôlôn-ņga, nañ bu tap yac ñapa ñayham andô dau sa, dec in oc lhô ndi ma kêñ ndê gêñ hoñ têñ lau sênemlhi, goc nemlhi yac ñayham dau.”

Yom gôlinj pi wasaŋ

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôlinj daŋ tiyham. Njalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo inj ndê gôlinj ŋapu, naŋ gitôm wasaŋ naŋ lau sêkêŋ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasaŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sêŋyaliŋ i ŋayham-ŋayham sa sip dalu, ma i sac-sac, naŋ sêmbaliŋ siŋga. ⁴⁹ Ma ŋalêŋ tigeŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga, aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau gitêŋ kôc. ⁵⁰ Naŋ oc sêmbaliŋ lau sac sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ ti lhô êŋsiŋ pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinaŋ, goc ndac inj ndê ŋgacsêŋomi, “Mac aŋyalê aneŋ yom hoŋ dindec ŋahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc inj sôm têŋ ŋac, “Kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga naŋ sêŋyalê Anötö ndê gôlinj ŋahu tidônŋ whiŋ, naŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têŋ lau, ma yom wakuc whiŋ. Ma bocdinaŋ ŋac sêtôm andu ŋadau daŋ naŋ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têŋ lau.”

Yisu ndê lau sêkôc inj sa dom

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôlinj hoŋ dinaŋ pacndê, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ. ⁵⁴ Inj mbu têŋ inj ndê malachu gi, ma kêdôhônŋ lau mbo ŋac si lôm wê-ŋga. Dec ŋac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ŋayham ti ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, naŋ ŋac dec tap sa yêc nde? ⁵⁵ Inj k apenta ndê atu! Inj dinda inj Maria, ma inj asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma inj ndê lhuwêi sêmbo

sêwhin yac. Bocdinan gêñ hon dindec in kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ñac atac lu-lu tu in-nga. Magoc Yisu sôm têtñ ñac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tigen yêc propet dau ndê malachu, in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ñac sêkêñ whin in dom-nga, dec in kôm gêñ dalô atu-tu daêsam yêc ñac si gameñ dom.

14

*Herod Antipas ngô ñawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)*

¹ Têtñ ndoc dinan †Herod, nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, nan ngô ñawaê pi Yisu. ² Ma in sôm têtñ in ndê lau akin bu, “Ngac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-nga nan tisa akêñ lau batê-nga. Ma tu dinan-nga in kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu dinan.”

*Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin
(Mak 6:17-29)*

³⁻⁴ Mun-nga, Herod gêm in ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têtñ in, “Am kôm gêñ so sambuc.” Tu dinan-nga Herod kêkin ndê lau bu sêkôc Jon dôn ma sêkêñ in ndöc gapocwalô. ⁵ Herod tac whin bu ndic Jon ndu, tigen in töc lau daêsam nan sêlic Jon bu propet dan. ⁶ Têtñ ndoc dan sêndê mwasin tu Herod ndê bêc dinda kôc in-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasin dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec in kêmatin yom têtñ in ma sôm, “Yomandô aô wasôm têtñ am. Gêñ bocke am bu tac whin nan sôm, ma aô oc wakêñ têtñ am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias.

Inj dinda tec Jon, dec sôm têtj bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whin bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kêtj inj ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêtj têtj aö, bu walic pi tanôn bu inj mbac ndu ñandô.” ⁹ Têtj ndoc Herod ñgô yom dinañ, inj ndê ñalôm ñawapac atu. Tigen tu inj kêmatinj yom yêc lau honj anğô-nga, dec inj sôm têtj inj ndê lau sin-nga bu sêkôm tôm bawhê dau têtj. ¹⁰ Inj kêkinj ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkêtj ñagôlôn sip pele dan, ma sêkôc sêmenj ma sêkêtj têtj bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêtj têtj dinda gêlic. ¹² Tinambu Jon ndê sêtjomi sêmenj sêkôc inj ñamlan sa ma si sêtjsuhuj. Goc sêtêtj Yisu si ma sic minj têtj inj.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têtj ndoc Yisu ñgô ñawaê pi Jon, nañ inj pi wañ dan gi bu pi bugictonj ñadanga, ma lhö têtj gameñ sawa dan ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêtjgô ñawaê bu inj pi wañ dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sêtjkuc inj. ¹⁴ Têtj ndoc Yisu sôc baö gi, nañ gêlic lau daêsam dinañ ma tawalô ñac. Ma inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

¹⁵ Têtj telha, kêpinj bu ac ndi sip, goc ñgacsêtjomi sêtêtj inj sêmenj ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kêtj lau sêlhö sêtêtj malac sêndi bu sênemlhi si gêtj sêneñ-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneñ gêtj yêc dec. Mac daôm akêtj gêtj têtj ñac sêneñ.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalêtj nde,

bu yac mba bolom amañdan ma i lu solop dec yêc.” ¹⁸ Goc inj sôm, “Akôc gêñ dau sa amej.” ¹⁹ Ma inj sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc kwanj. Inj kôc bolom amañdan ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma inj kêtj têtj ngacsêñomi, ma sic sam têtj lau. ²⁰ Nac honj señ gitôm, ma ngac-sêñomi sic gêtj ñadêlê sa sip gatop 12 e menjhu. ²¹ Lau nanj señ gêtj dau, nanj si laungac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinañ su, goc Yisu kêkinj ndê ngacsêñomi sêpi wanj bu sêmuñ inj sêmbu sêpi bugictonj ñadanga sêndi. Ma inj dau gacgenj mbo, bu kêtj lau sêlhö sêndi. ²³ Sêlhö si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu teñ mbec. Nâsec sa, ma inj tawasê mbo. ²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô têtj ñac gi. ²⁶ Magoc têtj ndoc ngacsêñomi sêlic inj kêsêlêñ mbo bu ñahô, nanj sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau danj!” ²⁷ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Atöc daôm dom! Nalôm pêtj dôñ, bu aö dauñ dec.” ²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinañ, nanj goc sôm aö wanjêlêñ wambo bu ñahô watêñ am waloc.” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Mweñ!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêñ mbo bu ñahô têtj inj gi. ³⁰ Magoc mbu ñadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu solonj tigenj. Goc inj mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!” ³¹ Naganhê Yisu kêmatôc amba gi, hê inj sa ma sôm, “O

am ngac kêñ whiñ babalê-nga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneñ ñaclai-nga?”³² Goc inlu sêpi wañ si, ma mbu timalô.³³ Ma ngacsêñomi nañ sêndöc wañ sêpôn haduc ma sêmpin in ma sêsôm, “Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret (Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

³⁴ Sêlac wañ si e sêsôc baö yêc malac Genesaret.³⁵ Ma têtñ ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu meñ, nañ sêkêñ ñawaê têtñ gameñ ñamakê-nga hon, ma lau sêkôc si lau gêmbac hon sa sêtêtñ in sêmen.³⁶ Ñac sêteñ bu sêmasec in ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau hon nañ sêmasec in, nañ ñayham sa.

15

Gêñ nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga (Mak 7:1-23)

¹ Têtñ dinañ lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô sêmen akêñ Jerusalem sêtêtñ Yisu si, ma sêndac in,² “Tu sake-nga am nem ngacsêñomi sêkôm ñagôlin nañ lau andô sic dulu têtñ yac, nañ popoc? Têtñ ndoc sêneñ gêtñ, nañ sêngwasin amba muñ su dom.”³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôlin sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc?”⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma in sôm tiyham bu, ‘*Asa nañ sôm yom sac pi in damba me dinda, nañ oc sêndic in ndu.*’⁵ Tigeñ mac ankcuc yomsu dau dom. Ngac dañ ndê awa me gêtñ bu yêc bu nem damba lu

dinda sa, magoc inj sôm têt inlu, ‘Oc tòm dom bu wanem amlu sa, bu gêt dindéc aö wakêt ti da têt Anötö,’ ⁶ goc mac alic ñayham bu inj toc damba sa dom. Bocdinañ mac asenñ Anötö ndê yom nañ sôm bu atoc damam lu dinam sa, nañ popoc, tu bu añkuc lau andô si ñagôlinj. ⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ hêganônñ mac solop. Inj sôm bu, ⁸ ‘Lau dindéc sêtoc aö sa ña whasunñ ñambwa, tigenñ ñac si ñalôm yêc dañ dau-nga. ⁹ Nac sem akind aö ñandô dom, ma yom nañ sêndôhônñ têt lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.’ ”

¹⁰ Goc Yisu ta lau honñ ma sôm, “Añgô ma añyalê ñapep. ¹¹ Gêt danañ-nga nañ sip ñamalac whasunñ, nañ kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö añgô-nga dom. Tigenñ yom nañ sa akêt ñamalac whasunñ, nañ kôm ñac ñadômbwi sa.” ¹² Têt dinañ Yisu ndê ñgacsênjomi sêtigasuc inj ma sêsôm têt inj, “Lau Palêsai sênjgô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?” ¹³⁻¹⁴ Goc inj sôm têt ñac, “Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau honñ nañ danja wambu Damañ undambê-nga ndê yom dom, nañ sêtôm wahô nañ inj oc puc sa ti ñawakac. Nac bu sêtôc señ têt lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ñgac tapec dañ bu wê tapec dañ, inlu lu-lu oc sêpeñ sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlinj dinañ ñahu sa têt yac?” ¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têt nde mac oc añyalê? ¹⁷ Alic! Gêt nañ sip ñamalac whasunñ, nañ sip inj ñatac ñalôm gi, ma tinambu sa meñ tiyham. ¹⁸ Tigenñ yom

sac naŋ sa ŋamalac whasuŋ, naŋ sa akêŋ iŋ ndê ŋalôm, ma sac naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem dau sa su, ma lau naŋ sem dau sa su dom, naŋ sêkôm, mêtê sênem kaŋ gêŋ-ŋga, yom tasan, ma yom sêpu lau-ŋga, ²⁰ naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm ŋac ŋadômbwi sa. Tigeŋ yac bu taŋgwasin aman dom ma daneŋ gêŋ, dec oc kôm yac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.”

*Awhê Kanan-ŋga kêŋ whin ŋaŋga
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yisu hu malac dinaŋ sin, ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ malac Taya ma Saidon ŋagameŋ ŋamakê-ŋga si. ²² Ma awhê Kanan-ŋga dan, naŋ ndöc gameŋ dinaŋ, naŋ têt iŋ meŋ ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Nalau sac kêŋ ŋawapac atu têt aö atuŋwê, ma kôm iŋ tisac.” ²³ Yisu gêm dôn ma ô yom dan dom, goc ŋgacsêŋomi sêtigasuc iŋ ma sêsôm, “Kêŋ iŋ lhö ndi, bu iŋ kêkuc yac ma mbwêc yom ŋapaŋ.” ²⁴ Ma iŋ sôm, “Awhê dau iŋ awhê Israel-ŋga dom. Anötö kêkiŋ aö bu wanem lau Israel-ŋga sa, bu ŋac sêtôm domba naŋ sinŋa su.”

²⁵ Têt dinaŋ awhê dau meŋ pôn haduc têt iŋ ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aö sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga su ma tambalin têt giam sêneŋ.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigeŋ giam naŋ sêndöc ŋadau ndê tebo ŋapu,

naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ peŋ yêc tebo.” ²⁸ Yisu ŋgô yom dinaŋ ma sôm, “O awhê, am kêŋ whiŋ ŋaŋga. Aö oc wakôm tôm am ndac.” Ma têtŋ acgatu ŋasawa dau dinaŋ, awhê dau ndê atuwê ŋayham sa.

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)*

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi mbo Bugictonŋ Galili-ŋga ŋamakê. Goc iŋ pi lôc daŋ gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ŋac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôliŋ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêŋ ŋac sêyêc Yisu aŋgô-ŋga. Ma iŋ kôm ŋac hoŋ ŋayham sa. ³¹ Têtŋ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, ma tapec si tandô ŋawa sa, naŋ sêhêdaê ŋandô. Ma sêmpin Anötö Israel-ŋga.

³² Yisu ta iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, goc sôm têtŋ ŋac, “Aö taŋwalô lau dindec, bu sêmbô sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su. Ŋac si gêŋ daneŋ-ŋga pacndê, ma aö gatec bu wakêŋ ŋac sêlhö sêndi ti gêŋ yô ŋac, mbo ŋac tagôlô yêc seŋ.” ³³ Magoc ŋgac-sêŋomi sêsôm, “Bocke? Gameŋ dec gameŋ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêŋ têtŋ ŋac sêneŋ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hiŋga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ŋatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtŋ lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec iŋ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm daŋge, p ô kôc-kôc, ma kêŋ têtŋ ŋgacsêŋomi, ma ŋac sic sam têtŋ lau. ³⁷ Ŋac hoŋ seŋ e gitôm, ma tiŋambu ŋgac-sêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip

gatop 7 e menhu. ³⁸ Lau daêsam seŋ gêŋ dinan e gitôm. Nac si laungac ŋanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbo sêwhiŋ.

³⁹ Tiŋambu Yisu kêŋ lau hon sêlhö si, goc iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ dan ma sêtêŋ malac Magadan ŋagameŋ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêŋ dalô

(Mak 8:11-13)

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ bu sêŋsahê iŋ. Nac sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô bu tôc asê bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê. ² Dec iŋ sôm, “Mac bu alic umboŋ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ŋayham.’” ³ Ma mac bu alic umboŋ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêŋ dalô umboŋ-ŋga dinan, ma aŋyalê ŋahu. Ma bocke dec mac aŋyalê gêŋ dalô daêsam nan aö gakôm têŋ ŋasawa dindêc, nan ŋahu dom? ⁴ Mac lau sac nan apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac aŋsalê gêŋ dalô, tigeŋ Anötö oc kêŋ gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac alic, gitôm gêŋ dalô nan iŋ kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinan su, goc hu nac siŋ ma kölhö gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Têŋ ndoc Yisu ti ŋgacsêŋomi sêmbu akêŋ bugicton ŋadaŋga sêmeŋ, nan ŋgacsêŋomi sêkôc bolom dom, sêŋlhiŋ dau siŋ. ⁶ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ayob daôm ŋapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ

dandi ma sêsôm, “Inj sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ŋac si yom dau, dec sôm, “O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec! Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi yist, ŋahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom amaŋdaŋ naŋ gakêŋ têtŋ lau 5,000 seŋ. Tiŋambu mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop hiŋga? ¹⁰ Ma têtŋ ndoc lau 4,000 seŋ bolom amaŋdaŋ ŋandôlu, naŋ ŋadêlê sip gatop hiŋga? ¹¹ Aö gasôm yom pi bolom kainŋ dinaŋ dom, ma bocke dec mac aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom? Ayob daôm ŋapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Têtŋ dinaŋ ŋac si gauc sa. Ma sêŋyalê bu inj ndê yom hêganônŋ yist bolom-ŋga dom. Sêŋyalê bu inj kêŋ puc ŋac bu sêyob dau pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhônŋ têtŋ lau.

*Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôt asê gamenŋ naŋ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inj ndac ŋac, “Lau sêsôm sake pi ŋamalac ndê Atu? Sêsôm bu inj asa?” ¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si daŋ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali ŋadau ndê Atu am.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu,

aö awhan hóc am, bu ñamalac dañ hoc yom dau asê têt am dom. Damañ undambê-nga kên gauc dinañ têt am. ¹⁸ Aö wasôm têt am, bu am Pita, ma aö wandic aneñ gôlôwac dabuñ sa sêlhac hoc dau ñahô.* Ma ñaclai lambwam-nga gitôm dom bu ku ñac dulu. ¹⁹ Ma aö wakên ki têt am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu-nga. Ma gêt bocke nañ am bu êmbwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêt bocke nañ am bu sô dôn yêc nom, nañ wasô dôn yêc undambê bocdinañ.” ²⁰ Yisu sôm yom dinañ su, goc gic yao in ndê ñgacsêñomi ti ñanga, bu sêsôm asê têt lau bu in Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwanañ bu in oc hóc ñandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Têt têt dinañ Yisu gic hu sôm yom têt ndê ñgacsêñomi, pi gêt nañ oc hóc asê in. In whê sa bu in gic waê bu têt Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-nga ti dabuñsiga atu-tu, ma kêdôhônwaga yomsu-nga oc sêkên ñawapac daêsam têt in e lau sêndic in ndu. Ma têt bêc titö-nga Anötö oc uñ in sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc in sa ñasawa sauñ gi, ma sôm in bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-nga, oc mba! Gêt dinañ oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têt Pita, “Sadañ, kôc daôm sa lhö

* **16:18** Yêc Yom Grik Pita ndê ñaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ñatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc nañ in ndê gôlôwac dabuñ oc sêlhac ñahô, nañ hêganôn yom nañ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu in Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuñ hon si yom sêkên whin-nga ñahu.

su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêñ dom, am bu êmkuc ñamalac si gauc ñambwa.”

*Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mak 8:34–9:1; Luk 9:23-27)*

²⁴ Goc inj sôm têt inj ndê ñgac-sêñgomi, “Asa nañ tac whinj bu êñkuc aö, nañ êñgwiniñ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ²⁵ Bu asa nañ tac whinj bu sap gêt nom-ñga dön ñapan tu mbo tali-ñga, nañ oc ñinga. Magoc asa nañ bu hu gêt nom-ñga siñ tu êñkuc aö-ñga, nañ oc ñinga dom. ²⁶ Ñamalac dan bu po gêt nom-ñga hon sa, magoc inj dau gatu bu ñinga, dec gêt nom-ñga hon dinañ oc tòm dom bu nem inj sa. Gêt ñayham bocke yêc, nañ gitôm bu dakêt têt Anötö ô yac neñ gatuñ? ²⁷ Tinambu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ti Damba ndê ñaclai ti ñawasi undambê-ñga, ma whinj añela hon. Têt dinañ inj oc kêt ñagêyô têt ñamalac hon tòm ndi, êñkuc mêtê nañ ñac sêkôm. ²⁸ Aö wasôm yom ñandô têt mac! Lau ñatô nañ sêlhac dec, nañ oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ti ndê ñaclai nem gôliñ-ñga.”

17

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Bêc 6 giñga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhinj inj, ma ñac tawasê sêpi lôc baliñ dan si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ñamlic kain dan sa. Inj añgô andô ñawê sa gitôm ac pô gameñ, ma inj ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³ Ma

sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inlu sem yomgalôm sêwhiņ Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têņ Yisu, “Pômdau, ŋayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiņ, goc aõ wakwê bac tö bu mac ambo-ņga, am nem bac daņ, Moses ndê daņ, ma Elaija ndê bac daņ.” ⁵ In sôm yom dau mbo, ma dao ti ŋawê atu daņ sip meņ ma kêgatöc ŋac ahuc. Ma awha daņ sa yêc dao ŋalôm, naņ sôm, “Aõ neņ atungac dau dindec. Aõ gatisambuc in, ma atac whiņ in ndu andô. Anġô in ndê yom maņ!” ⁶ Têņ ndoc ŋac-sêņomi tö sêņġô awha dinaņ, naņ sêtöc dau ŋalêņ sac, ma sêhu dau anġô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têņ ŋac gi, kêmasêc ŋac ma sôm, “Atisa ma atöc daôm dom.” ⁸ Ma sêhoc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija
(*Mak 9:11-13*)

⁹ Tiņambu ŋac sêsip akêņ lôc dau sêmeņ, ma Yisu kêņ yao ŋac bocdec bu, “Andic miņ pi ġeņ naņ mac alic naņ dom, e Ŋamalac ndê Atu tisa akêņ lau batê-ņga.” ¹⁰ Ma ŋgacsêņomi tö dinaņ sêndac in bocdec bu, “Lau †Skraib naņ sêndôhôn yomsu, naņ sêsôm bu Elaija oc meņ hóc asê muņ, ma tiņambu Mesaya oc meņ. Yom dau ŋahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija ġic waê bu meņ ma êmasaņ ġeņ hoņ tisolop. ¹² Ma aõ wasôm têņ mac, bu Elaija meņ su, tigeņ lau sêņyalê in dom. Ma sêkôm mêtê sac têņ in tôm ŋac atac whiņ. Ma ŋalêņ tigeņ Ŋamalac ndê Atu oc sip ŋac si amba, ma sêkêņ ŋandê atu têņ in.” ¹³ Têņ dinaņ ŋac si ġauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêġanôn ġon, Ŋgac Kêku Lau-ņga.

*Yisu soc ñalau sac su yêc balê danj
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têj têt ñac sêmbu sêmen, nanj sêtap lau tonj atu sa, ma ñgac danj têtj Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma inj sôm, “Pômdau, tamwalô anej balê ma nem inj sa. Inj hôc ñawapac atu danj, ma ndoc daêsam kôm inj titonj e peñ sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc inj gatêj nem ñgac-sêjomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm inj ñayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhinj mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêj danj? Aô wambo wawhinj mac tu wanem mac sa-nga ñapanj dom! Mac nem akêj whinj mbasi. Akôc balê dau sa amenj.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nanj mbo balê dau ñalôm, ma soc inj sa awê gi, ma ñagahô enj balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tinjambu ñgacsêjomi sêtêj Yisu si, ma sêndac inj gelec, “Tu sake-nga yac atôm dom bu asenj ñalau sac dinañ su?” ²⁰ Ma inj ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêj whinj Anötö ndê ñaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem akêj whinj bu nditôm gêj saunj andô danj, tôm soc ñamatu saunj, dec oc tôm bu mac asôm têtj lôc danj bu puc dau sa ma têtj gameñ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêj whinj, ma mac oc atôm bu akôm gêj honj. [²¹ Yac bu dasoc ñalau sac kainj dinañ su, goc gêj ñamata-nga dahu gêj daneñ-nga sinj tu gauc nem Anötö-nga, ma datenj mbec ñanja.]”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa

*tiyham**(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Tiñambu Yisu ndê ngac-sêñomi sêkac dau sa yêc gameñ Galili-nga, ma in sôm têtñ ñac, “Tiñambu oc sêkêñ Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. ²³ Ñac oc sêndic in ndu, magoc têtñ bêc titö-nga Anötö oc uñ in sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinañ kôm ngacsêñomi si ñalôm ñawapac ñandô.

Takis Lôm Dabuñ-nga

²⁴ Tiñambu Yisu ti ndê ngac-sêñomi sêhóc asê malac Kapenaom, ma lau nañ sêkóc takis lôm dabuñ-nga,* nañ sêtêtñ Pita si ma sêndac in bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônwaga oc kêtñ mone nemlhi takis lôm dabuñ-nga, me mba?” ²⁵ Ma Pita sôm, “Hecetñ, in oc nemlhi.”

Têtñ ndoc Pita sôc andu gi, nañ in gic miñ yom dau têtñ Yisu dom, magoc Yisu dau ndac in, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiñ nom-nga sêkóc takis yêc lau asa? Sêkóc yêc ñac dau si atui, me sêkóc yêc lau ñatô?” ²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ñac sêkóc takis yêc lau ñatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinañ yomsu takis-nga hêganônñ Kiñ ndê atui dom. ²⁷ Tigenñ yham dom bu ñac sêlic yac sac. Bocdinañ sa ndi ma kêtñ gam yêc bugictonñ. Ma i ñamata-nga nañ am hê sa, nañ kac i dau whasuñ sa, ma am oc tap mone sa gitôm

---

* **17:24** Tôm yala tigenñ-tigenñ launñac Israel-nga honñ nañ si yala hóc gêlêc 20, nañ semlhi takis lôm dabuñ-nga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ñaôli nañ sêkóc tu gwelenñ bêc lu-nga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kên têŋ ŋac.”

18

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?” ² Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma kên iŋ kalhac ŋac ŋalhu. ³ Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ŋandô têŋ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. ⁴ Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindéc, naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. ⁵ Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ gitôm iŋ dindéc, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa.”

Puc pi létôm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim balêkoc sauŋ dindéc si daŋ naŋ kên whiŋ aö bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô iŋ mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aö wasôm têŋ mac, bu gêŋ létôm-ŋga oc sêmeŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau nom-ŋga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ létôm-ŋga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!

⁸ Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigenŋ, naŋ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga ndi.”

*Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)*

¹⁰ “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau sauŋ dindec gitôm gêŋ ŋambwa dom. Aö wasôm têŋ mac, bu ŋac si aŋela naŋ sêmbo undambê, naŋ sêlhac Damaŋ undambê-ŋga ndê aŋgô andô-ŋga. [¹¹ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu nem lau naŋ siŋga su, naŋ si.]

¹² “Akôc gauc pi ŋgac daŋ naŋ yob domba 100. Têŋ ndoc domba daŋ bu êŋsêlêŋ bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê daŋ naŋ giŋga. ¹³ Aö wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ ndê atac ŋayham tu domba tigenŋ dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc iŋ ndê atac ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su. ¹⁴ Ma bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ŋga tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

¹⁵ “Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac têŋ am, goc am tamwasêm têŋ iŋ ndi, ma sôm iŋ ndê giso asê têŋ iŋ. Iŋ bu ŋgô am nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigenŋ tiyham ma ambo

ti yom malô. ¹⁶ Magoc in bu ngô dom, dec kôm tôm yac neŋ ɲagôlin, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc dôn, naŋ dakôc sa ti yom ɲandô. Boc-dinaŋ kôc ɲamalac tigen me lu sêwhin am, tu bu sêpuc am nem yom dôn-ɲga, ma atên nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ɲapu dom, naŋ sôm yom dau asê tên gôlôwac dabuŋ hon. Ma in bu tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ɲapu, naŋ goc alic in gitôm ɲgac sambuc me ɲgac kôc takis-ɲga naŋ kêyalê Anötô dom.

¹⁸ “Aö wasôm yom ɲandô tên mac. Gên bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gên bocke naŋ mac asô dôn yêc nom, naŋ wasô dôn yêc undambê bocdinaŋ.

¹⁹ “Ma gên daŋ tiyham. Mac nem ɲamalac lu me tö bu ɲalôm tigen bu aten gên daŋ tên Damaŋ undambê-ɲga, naŋ in oc kêŋ tên mac. ²⁰ ɲahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem ɲamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ ɲaê-ɲga, naŋ aö oc wambo wawhin mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

²¹ Pita tên Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, “Pômdau, sôm tên aö. Aneŋ asidôwa daŋ bu kôm sac tên aö ɲapaŋ, naŋ wasuc in ndê sac kwi tidim hinŋa? Nditôm 7, me tidim hinŋa?” ²² Goc Yisu sôm, “Aö wasôm tên am, bu tidim 7 dom. Suc in ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

²³ “Aŋgô su naŋ! Aö bu wawhê sa tên mac, lên dasuc sac kwi-ɲga naŋ gic waê lau naŋ sêmbo Anötô ndê gôlin ɲapu. Kin daŋ mbo, ma in tac

whiņ bu êmasaņ yom whiņ iņ ndê lau akiņ naņ si tốp yêc iņ. ²⁴ Iņ gic hu gwelenē dau, ma sêkêņ ᅇgac daņ kalhac iņ aņgô-ᅇga, naņ ndê tốp atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ ᅇgac dinaņ gitôm dom bu ô ndê tốp, goc Kiņ dau sôm bu sêkêņ iņ ti iņ ndê awhê ma balêkoc ma iņ ndê gêņ hoņ bu lau sênemlhi ô tốp dau. ²⁶ Dec ᅇgac akiņ dau hu dau sip gi pônē haduc têņ Kiņ, ma teņ iņ bocdec bu, ‘Kêņ ᅇsasawa têņ aö, ma waô gêņ hoņ!’ ²⁷ Goc Kiņ tawalô iņ, ma hu yom tốp-ᅇga siņ, ma kêņ iņ sa gi.

²⁸ “Tigeņ tiņambu ᅇgac dau tap ᅇgac akiņ daņ sa, naņ ndê tốp saunē yêc iņ, gitôm mone †denarii 100.† Iņ gôlô ᅇgac dau dônē, hóc iņ sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem tốp têņ aö!’ ²⁹ Ma ᅇgac dau hu dau sip gi pônē haduc ma teņ iņ bocdec bu, ‘Kêņ ᅇsasawa têņ aö ma waô neņ tốp.’ ³⁰ Tigeņ iņ tec, ma kêņ ᅇgac dau ndöc gapocwalô e iņ ô tốp hoņ pacndê. ³¹ Lau akiņ ᅇatô sêlic gêņ dinaņ, dec ᅇalôm ᅇawapac ᅇandô, ma sêtêņ Kiņ si ma sic miņ gêņ hoņ têņ iņ. ³² Goc iņ ta ᅇgac akiņ dau ma sôm têņ iņ, ‘Am ᅇgac sac! Am teņ aö bu taņwalô am, dec aö gahu am nem yom tốp-ᅇga siņ. ³³ Tu sake-ᅇga am tamwalô ᅇgac dinaņ dom, gitôm aö taņwalô am?’ ³⁴ Goc iņ tac ᅇandê atu, ma kêņ ᅇgac akiņ dau têņ lau gapocwalô-ᅇga, bu sêndic iņ ᅇamlic ᅇandê ma ndöc gapocwalô e iņ ndic ndê tốp sambuc su.”

---

* **18:24** Lau Grik si mone naņ sêsam bu talent, naņ ᅇaöli atu andô - talent tigeņ gitôm K5-6,000. Bocdinaņ ᅇgac dau ndê tốp hóc gêlêc 5 milien kina. † **18:28** ᅇgac dau ndê tốp gitôm K5-600.

³⁵ Yisu gic bata yom gôliņ dau, goc sôm, “Mac bocdinaņ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneņ Damaņ undambê-ņga oc kôm têņ mac gitôm Kiņ dinaņ kôm têņ ndê ņgac akiņ.”

19

*Anötö tec bu awê lu ņgac sêhu dau siņ
(Mak 10:1-12)*

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameņ Galili-ņga siņ, ma têņ gameņ Judia-ņga naņ yêc Bu Jordan ņadaņa têņ ac pi-ņga, naņ gi. ² Lau daêsam sêņkuc iņ, ma yêc gameņ dinaņ iņ kôm ņac si gêmbac ņayham sa.

³ Ma lau Palêsai ņatô sêtêņ iņ si bu sêtim iņ, dec sêndac iņ bocdec bu, “Yom daņ yêc, naņ tôm bu ņgac daņ hu ndê awê siņ, me mba? Iņ oc êņgili yomsu, me mba?” ⁴ Goc iņ sôm, “Mac aņyalê Anötö ndê yom naņ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘Têņ têm ņamata-ņga Anötö kêmasaņ ņamalac awê ma ņgac.’” ⁵ Ma yom daņ tiyham sôm, ‘Tu dinaņ-ņga ņgac daņ oc hu damba lu dinda siņ, ma sap iņ ndê awê dôņ. Ma iņlu sêti gêņ tigeņ.’” ⁶ Yom dau whê sa bu iņlu sêmbo sêtôm ņamalac lu dom, iņlu sêti gêņ tigeņ yêc Anötö aņgô-ņga. Bocdinaņ yham dom andô bu ņamalac sêkac gêņ naņ Anötö dau kêņ pitigeņ, naņ su.”

⁷ Goc sêndac iņ, “Bocdinaņ dec tu sake-ņga Moses to yomsu daņ, naņ sôm bu ņgac daņ gitôm bu to bapia hu nawê siņ-ņga, goc hu iņ siņ?” ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê

bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ñgac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigenj têtj têtj ñamata-ña Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu dau siñ-ña dom. ⁹ Aö wasôm têtj mac, bu yom tigenj yêc bu ñgac dañ hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-ña whiñ ñgac dañ. Ma ñgac dañ bu hu ndê awhê siñ tu gêtj dau-ña dañ-ña, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockaiñ-ña yêc Anötö añgô-ña.”

¹⁰ Têtj dinañ Yisu ndê ñgac-sêñomi sêsôm têtj iñ, “Bu bocdinañ, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ñgac sêsôc yom dau ñapu.” ¹¹ Magoc iñ sôm, “Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ñgac bu sênem dau. Magoc lau tigenj-tigenj iñ kêmasañ ñac bu sênem awhê me ñgac dom. ¹² Lauñgac ñatô dindai sêkôc ñac, nañ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauñgac ñatô nañ sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkêñ dau sambuc tu gwelenj ñawaê ñayham-ña tu bu sêpo Anötö ndê gôliñ sa, ma tu dinañ-ña dec sem awhê dom. Am asa nañ gitôm bu kôc yom dindec sa ma sôc ñapu, nañ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Lau ñatô sêkôc si balêkoc sêtêtj Yisu si. Ñac tac whiñ bu iñ kêtj amba sac ñac, ma têtj mbec pi ñac. Tigenj ñgacsêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêtj aö sêmenj. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliñ gic lau nañ sêtôm balêkoc sauj dindec, nañ ñawaê.”

15 Ma in̄ kên̄ amba sac ñac hoñ ma gêm mbec ñac, goc tisa ma kölhö gi.

Ngac ti lêlôm

(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

16 Ma ñgac dañ têt̄ Yisu gi, ma ndac in̄ bocdec bu, “Kêdôhôn̄waga, aö wakôm gêt̄ ñayham bocke, dec tin̄ambu Anötö oc kôc aö sa wandöc tañli yêc undambê?” 17 Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ñga am ndac aö bu gêt̄ sake in̄ gêt̄ ñayham? Anötö tawasê in̄ ñayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nañ dañam wambu yomsu nañ Anötö kên̄ têt̄ Moses.” 18 Goc ñgac dau ndac, “Yomsu hoñ, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêt̄ mockaiñ-ñga dom. Nem kañ gêt̄ dom. Sôm yom tasan̄ pi lau dom. 19 Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whiñ lau ñatô gitôm am tac whiñ daôm.’” 20 Goc in̄ sôm, “Yomsu hoñ dinañ aö kakuc gambo. Ma gêt̄ sake yêc tu wakôm-ñga?” 21 Ma Yisu sôm, “Am bu ti ñgac gitêt̄, nañ sa ndi ma kên̄ nem gêt̄ hoñ têt̄ lau sênemlhi, ma kên̄ ña-awa têt̄ lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tin̄ambu mweñ ma êmkuc aö.” 22 Ñgac dau in̄ ndê yala daêsam dom, ma têt̄ ndoc in̄ ñgô Yisu ndê yom dinañ, goc in̄ kölhö ti ñalôm ñawapac gi. Ñahu bu in̄ ñgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu sôm têt̄ ndê ñgac-s êñomi, “Yomandô wasôm têt̄ mac, b u lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu ñagahô,

ņahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi. ²⁴ Aņgô! Bôc atu daņ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ñgac ti lêlôm daņ, naņ bu sôc Anötö ndê gôliņ ñapu.” ²⁵ Têņ ndoc ñgacsêņomi sêņgô yom dinaņ dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinaņ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiņ nem lau si-ņga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêņ naņ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, naņ Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêņ hoņ siņ tu aņkuc am-ņga. Bocdinaņ yac oc atap mwasiņ bocke sa?” ²⁸ Dec Yisu sôm têņ ñac hoņ, “Yomandô wasôm têņ mac, bu têņ ndoc ñambu-ņga naņ gêņ hoņ sêtiwakuc, naņ ñamalac ndê Atu oc ndöc iņ ndê pôņ Kiņ-ņga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau naņ aņkuc aö, naņ oc andöc pôņ 12, ma anem gôliņ lau Israel-ņga si toņ 12. ²⁹ Ma lau hoņ naņ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siņ tu aö-ņga, naņ Anötö oc kêņ gêņ kaiņ dinaņ daêsam têņ ñac ô. Ma tiņambu iņ oc kêņ ñac sêwêkaiņ gameņ sêndöc tali ñapaņ-ņga.

³⁰ “Magoc lau daêsam naņ sêti lau ñamata-ņga têņ têm kwahic dec-ņga, naņ oc sêti lau ñambu-ņga, ma lau ñambu-ņga oc sêti lau ñamata-ņga.”

20

*Yom gôliņ pi lau naņ sem gwelen yêc ôm wain-
ņga.*

¹ Goc Yisu sôm, “Aņgô yom gôliņ dindac pi Anötö ndê gôliņ, oc whê aneņ yom dinaņ sa.

Ngac danj mbo, nanj wêkainj ôm wain-nga atu danj. Inj tisa têtj bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênem gwelenj yêc inj ndê ôm-nga. ² Inj tap lau ñatô sa, ma sôm bu inj oc nemlhi ñac ña mone gitôm †denarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc inj kêkinj ñac sêsôc inj ndê ôm si. ³ Ma têtj acgatu gitôm 9 kilok, inj sa gi gêlic lau ñatô sêlhac ñambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma inj sôm têtj ñac, ‘Andi akôm gwelenj yêc anenj ôm wain-nga, ma aô oc wakêñ ñaôli solop têtj mac ô nem gwelenj.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma inj kôm bocdinañ têtj ac kalhac lhu ma têtj 3 kilok telha-nga. Inj gi tap lau sa, ma kêkinj ñac si sêkôm gwelenj. ⁶ Ma têtj 5 kilok telha-nga inj sa gi tap lau ñatô sa, nanj sêlhac ñambwa. Ma inj sôm têtj ñac, ‘Tu sake-nga mac ambo ñambwa têtj acsalô sambuc dindec?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau danj sêmenj sêkêñ gwelenj têtj yac tu akôm-nga dom.’ Goc inj sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc anenj ôm.’

⁸ “Têtj ac gi sip, goc ôm ñadau sôm têtj inj ndê ñgac ñamata-nga, ‘M bwêc lau nanj sem gwelenj sêmbo, nanj sêmenj, ma kêñ ñac si ñaôli têtj ñac. Nemlhi lau nanj sêmenj têtj 5 kilok telha-nga nanj munj, goc tinjambu nemlhi lau nanj sêmenj têtj bêbêc.’ ⁹ Ma lau nanj ñadau kôc ñac sa têtj 5 kilok, nanj sêkôc denarias tigenj-tigenj ti ñac si ñaôli tôm gi. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec lau nanj sic hu gwelenj têtj bêbêc, sêkêñ bata bu oc sêkôc ñaôli hóc gêlêc denarias tigenj su. Magoc ñac honj sêkôc denarias tigenj. ¹¹ Têtj dinañ ñac sic hu sêtucdinj ñadau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nanj sêmenj tinjambu, nanj sem gwelenj gitôm ñasawa apê, ma

yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac honj akôc ñaôli kainj tigenj.’
¹³ Magoc ñadau sôm têng ñac si danj, ‘O aneñ silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gêng so têng am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem ñaôli gwelenj-nga. ¹⁴ Boc-dinanj kôc nem ñaôli sa, ma lhö ndi. Aô tac whinj bu wakêng ñaôli têng lau ñambu-nga gitôm aô gakêng têng am. ¹⁵ Mone dindec aneñ gêng, ma wakôm tôm aô atac whinj. Bocke dec am gêlic sac bu aô ñgac wamwasinj lau-nga.’ ”

¹⁶ Goc Yisu sôm têng ndê ñgac-sêñomi, “Bocdinanj, lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga, ma lau ñ amata-nga oc sêti lau ñambu-nga.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
 (Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tinjambu Yisu ma lau nanj sêngkuc inj, sêñsêlêng sêmbo senj bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ñgacsêñomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têng ñac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ñgac danj oc kêng Ñamalac ndê Atu sip dabunj-siga atu-tu ti kédôhônwaga yomsu-nga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ¹⁹ ma sêkêng inj sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inj susu, ma sêndic inj ñamlic ñandê atu, goc sêndic inj ndu pi a gicso dau. Ma têng bêc titô-nga, Anötö oc unj inj sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ñgac-sêñomi ñatô
 (Mak 10:35-45)*

²⁰ Têng ndoc dinanj Jems lu Jon dinda bu tenj gêng danj têng Yisu nem injlu awha, goc kôc Sebedi ndê

atu lu dinaŋ sa sê têtêŋ Yisu si, ma pônġ haduc yêc inġ anġô-ŋga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whinġ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aô tac whinġ bu am toc aneŋ atuŋ lu dindec sa, ma sôm bu inġlu sêndöc sêwhinġ am têtêŋ ndoc am ndöc nem pônġ kinġ-ŋga ma nem gôlinġ lau. Kêŋ daŋ ndöc amam andô-ŋga, ma daŋ ndöc gasê-ŋga.” ²² Dec Yisu sôm têtêŋ inġlu, “Amlu aŋyalê gêŋ naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêŋ sip laclhu ŋawapac-ŋga naŋ aô wanôm, a?” Ma inġlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ŋawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc waŋyalinġ lau sa bu sêndöc aô amanġ andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ dom. Aneŋ Damanġ ti ŋadau bu êŋyalinġ lau sa bu sêndöc dinaŋ.”

²⁴ Têtêŋ ndoc ŋgacsêŋnômi amanġlu sêŋgô yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têtêŋ Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ŋac sê têtêŋ inġ si, ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si gôlinġwaga sêtoc dau sa têtêŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbô ŋac ŋapu. ²⁶ Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whinġ bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötô anġô-ŋga, naŋ nem akinġ mac. ²⁷ Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akinġ ŋambwa. ²⁸ Ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akinġ inġ dom. Inġ meŋ bu nem akinġ lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

*Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

29 Têḅ ndoc Yisu ti iḅ ndê ḅḅac-sêḅomi sêhu malac Jeriko siḅ, naḅ lau daêsam sêḅkuc iḅ.
 30 ḅḅac tapec lu sêḅdôc seḅ ḅamakê, ma sêḅḅô ḅawaê bu Yisu kêsêlêḅ meḅ, ḅoc sêḅbwêc, “Pômḅau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” 31 ḅoc lau sêsôm iḅlu bu sêḅem dau dônḅ. Magoc iḅlu sêḅbwêc ti ḅaḅḅa, “Pômḅau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” 32 Yisu kwê dônḅ kalhac ma ta iḅlu sêḅmeḅ. Ma iḅ ndac, “Amlu atac whiḅ bu wakôm sake têḅ amlu?” 33 Ma sêḅ yom ma sêsôm, “Pômḅau, alu atac whiḅ bu tanônḅ ḅayham sa.” 34 Dec Yisu tawalô iḅlu, ma kêmasec iḅlu tandô. Ma ḅaḅahô iḅlu tandô ḅayham sa, ma sêḅḅkuc iḅ.

21

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

1 ḅac sêḅsuḅ sa Jerusalem ma sêḅhac asê malac Betḅaḅi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêḅiḅ ndê ḅḅacsêḅomi si ḅḅac lu, 2 ma sôm têḅ iḅlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donḅki dinda ḅaḅ sa, naḅ sêsô dônḅ kalhac, whiḅ donḅki dau ḅatu. Anḅapwêc su, ma akôc sa atêḅ aô amêḅ. 3 Ma ḅamalac ḅaḅ bu ndac amlu pi ḅêḅ dau, naḅ asôm têḅ iḅ bu, ‘Pômḅau tac whiḅ bu donḅki lu dindec sêḅem iḅ sa,’ ma ḅaḅahô iḅ oc kêḅ donḅki lu dau têḅ amlu.”

4 ḅalêḅ dinaḅ dec yom naḅ propet akwa ḅaḅ sôm, naḅ ḅandô sa. Yom dau sêḅto yêc bocdec:

5 Asôm têḅ lau †Sayon-ḅa bu, “Alic su naḅ! Mac nem Kiḅ têḅ mac meḅ. Iḅ ḅḅac malô,

ma in meŋ ndöc doŋki ŋatu daŋ ŋahô.” [*Sek 9:9; Ais 62:11*]

⁶ Ngacsênom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndöc ŋahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ŋalaun ma sêkêŋ yêc seŋ. ⁹ Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêŋ sêmun Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc in, naŋ sêmbwêc, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec in naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Hosana têŋ Anötö lôlôc-ŋga.”

¹⁰ Têŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “In asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma sêsôm, “In Yisu, propet atu naŋ meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ

(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

¹² Yisu sôc lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ, naŋ su. Ma in tac lau naŋ sêô mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau sênemlhi-ŋga, naŋ in kêbalip ŋac si gêŋ hoŋ giŋga. ¹³ Ma in sôm, “Sêto

---

* **21:12** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. Ŋac gitôm dom bu sênemlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ŋa mone akêŋ ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gwelen yêc lôm dabuŋ ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêŋ-ŋga. † **21:12** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

Anötö ndê yom yêc, naŋ sôm, ‘*Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.*’ Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

¹⁴ Lau bôliŋ ti lau tapec sêtêŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma iŋ kôm ŋac ŋayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ, n aŋ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu!” Magoc têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô naŋ Yisu kôm, ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm ŋac atac ŋandê atu. ¹⁶ Ma sêndac iŋ, “Am ŋgô balêkoc dindec sêmbwêc yom so, me?” Ma iŋ sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Anötö kêyaliŋ balêkoc ti lau saun sa, tu bu sêhoc iŋ ndê waê asê-ŋga.*’ ”

¹⁷ Tiŋambu Yisu hu ŋac siŋ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinaŋ iŋ yêc malac Betani.

*Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô iŋ. ¹⁹ Ma iŋ gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ ŋamakê, goc têŋ a dau gi ma kêsalê a ŋandô. Tigeŋ a dau ŋandô mba, iŋ tap ŋalaun ŋambwa sa. Dec iŋ pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham dom!” Ma ŋagahô a dau mbac. ²⁰ Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ŋagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têŋ mac. Akêŋ whiŋ, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm naŋ aô gakôm têŋ a dindê.

Ma mac oc atôm bu akôm gêṅ dalô atu-tu ṅatô whiṅ. Oc nditôm mac asôm têtṅ lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ṅalôm ndi,’ ma gêṅ dau oc ṅandô sa. ²² Mac bu akêtṅ whiṅ, goc gêṅ naṅ mac atetṅ têtṅ Anötô, naṅ iṅ oc kêtṅ têtṅ mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ṅaclai ṅahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têtṅ lôm dabuṅ gi, ma kêdôhônṅ lau mbo lôm ṅamakê, ma dabuṅsiga atu-tu ti lau bata Israel-ṅga sêtêtṅ iṅ si. Ma sêndac iṅ, “Am kôc ṅaclai yêc nde, bu kôm gêṅ hoṅ naṅ am kôm? Asa kêtṅ têtṅ am?” ²⁴ Ma iṅ sôm, “Gêṅ ṅamata-ṅga aô wakêtṅ gêndac daṅ têtṅ mac. Mac aô anetṅ yom muṅ, goc wasôm anetṅ ṅaclai ṅahu asê têtṅ mac. ²⁵ Mac asôm têtṅ aô, asa kêtṅ ṅaclai têtṅ Jon, dec iṅ kêku lau? Anötô kêtṅ ṅaclai têtṅ iṅ, me mba?”

Goc ṅac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtṅ dandi, “Yac bu dasôm bu Anötô kêtṅ ṅaclai têtṅ Jon, goc iṅ oc ndac yac, ‘Tu sake-ṅga mac akêtṅ whiṅ Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ṅamalac nom-ṅga si gauc ṅambwa, dec lau oc sêkôm yac ṅayom, ṅahu bu sêlic Jon bu Anötô ndê propet daṅ.” ²⁷ Bocdinaṅ sêsôm têtṅ Yisu, “Yac aṅyalê dom.” Ma iṅ sôm têtṅ ṅac, “Ma bocdinaṅ aô wasôm anetṅ ṅaclai ṅahu asê têtṅ mac dom.”

Yom gôliṅ pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtṅ ṅac, “Akôc gauc pi yom dindec. Ṅgac daṅ ti iṅ ndê atu lu sêmbo. Têtṅ bêtṅ daṅ iṅ ndac balê daṅ bocdec bu, ‘Anetṅ balê,

kwahic dec aö bu wandac am bu sôc ôm wain-nga ndi ma nem gwelen.’ ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö gatec!’ Tigen tijambu in kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelen. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-nga sa, ma ndac in bu nem gwelen ôm-nga. Ma in sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigen tijambu in tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ñac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whin?” Ma sêsôm, “Balê ñamata-nga.” Goc in sôm têt ñac, “Yomandô aö wasôm têt mac. Lau nañ sêkôc takis ma lauwê señ-nga sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu, sêhóc gêlêc mac lau dabunsigna ti lau bata su. ³² Bu Jon hóc asê mac bu tôc lêt gitêt têt mac, tigen mac akêt whin in dom. Lau nañ sêkôc takis ma lauwê señ-nga sêkêt whin in ndê yom ma sem dau kwi. Ma têt têt mac alic gêt nañ lau dau sêkôm, nañ mac am daôm kwi dom, ma akêt whin dom.”

*Yom gôlin pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Ma Yisu sôm, “Anğô yom gôlin dañ tiyham. Ngac dañ sô ôm wain-nga dañ, sô tun kêgihi, kêmasañ gameñ sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ dañ, bu lau sêlhac ma sêtíp lau kañ. Goc in kêt ôm dau têt lau ñatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameñ dañ. ³⁴ Têt ndoc sêhon ôm dau ñandô sa-nga, nañ in kêkin lau akin ñatô sêtêt lau sêyob ôm-nga si, bu sêkêt wain ñandô ñatô têt ñac. ³⁵ Magoc ñac sêlô lau akin dau dôñ. Sic ñgac akin dañ ñamlic ñandê, sic dañ ndu, ma sêtuc dañ ña hoc. ³⁶ Ma tijambu

ôm ñadau kêkiñ lau akiñ tonñ hic atu tiyham, magoc lau nañ sêyob inñ ndê ôm, nañ sêkôm mêtê kaiñ tigenñ têtñ ñac. ³⁷ Tiñambu inñ kêkiñ inñ ndê atungac têtñ ñac gi, bu inñ gauc gêm bu ñac oc sêtoc inñ ndê atu dau sa. ³⁸ Tigenñ têtñ têtñ lau sêyob ôm-ñga sêlic ñadau ndê atu dau kêsêlên meñ, nañ sêsôm têtñ dandi, ‘Balê kêlê oc wêkaiñ ôm dindec ti ndê gêtñ lêtñsêm. Bocdinañ dandic inñ ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.’ ³⁹ Goc sêlô inñ dôñ ma sêhê inñ sa awê gi, ma sic inñ ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôliñ dau, ma ndac, “Têtñ ndoc ôm ñadau mbu meñ, nañ inñ oc kôm sake?”

⁴¹ Ma sêsôm têtñ inñ, “Ôm ñadau oc ndic lau sac dinañ ndu, ma kêtñ ndê ôm têtñ lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêtñ ôm ñandô têtñ inñ têtñ ndoc sêhonñ ñandô sa-ñga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc nañ lau sêkwê andu-ñga sêtec, nañ kwahic dec ti hoc ñamata-ñga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtñ dau, ma yac alic ñayham.*’ Mac asam yom dau su, me mba? ⁴³⁻⁴⁴ [*Asa nañ peñ tu hoc dinañ-ñga, nañ oc niñga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac, dec oc sec inñ popoc.*] Bocdinañ aô wasôm têtñ mac, bu Anötö oc señ mac su bu ayob lau nañ sêmbo inñ ndê gôliñ ñapu, nañ tiyham dom. Ma inñ oc ênyaliñ lau ñatô sa bu sêyob inñ ndê lau, nañ oc sêkôm gwelenñ ñapep ma sênem ñandô ñayham.”

⁴⁵ Dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sênğô Yisu ndê yom gôliñ dinañ, ma sênğalê bu yom dau hêganônñ ñac. ⁴⁶ Dec sênğsalê lêtñ bu sêkôc inñ dôñ, magoc sêtöc lau, bu lau honñ sêlic inñ bu propet danñ.

22

Yom gôlinj pi mwasinj atu (Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham têtj ñac bocdec bu, ² “Ñalêtj nanj Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo inj ndê gôlinj ñapu, nanj bocdec. Kij danj kêmasanj mwasinj atu danj tu inj ndê atungac nanj bu nem awhê-nga. ³ Ma inj kêkinj inj ndê lau akinj bu sêkêtj ahenj lau nanj sic waê bu sênenj mwasinj dau. Magoc ñac honj sêtec bu sêmenj. ⁴ Goc inj kêkinj lau akinj ñatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têtj lau nanj aô kagalêm ñac sa su, bu aô kamasanj gêtj honj pacndê su. Aneñ lau sic makao tôp ñayham ndu su, bocdinañ dec amenj aneñ mwasinj dau.’ ⁵ Tigenj lau honj sêtec inj ndê yom dau, ma sêmbo si gêtj. Ñatô sêsôc ôm si, ma ñatô sem si gwelenj awa-nga. ⁶ Ma ñatô sêlô Kij ndê lau akinj dôñ, sêkôm ñatô ñayom, ma sic ñatô ndu. ⁷ Goc Kij dau tac ñandê atu. Ma inj kêkinj inj ndê lau siñ-nga ma ñac sic lau sac dinañ ndu. Ma sêkêtj ya gêtj ñac si malac honj su.

⁸ “Goc inj sôm têtj ndê lau akinj, ‘Aô kamasanj gêtj honj su. Magoc aô galic lau nanj aô kagalêm ñac sa, nanj gitôm dom bu sênenj mwasinj dau. ⁹ Bocdinañ asa señ malac-nga andi, ma anjalêm lau bocke nanj mac bu atap sa, nanj sa sêmenj ma sênenj mwasinj dau.’ ¹⁰ Goc ñac sêsa señ si ma sêñsalê lau, ma sêhonj lau daêsam sa, lau ñayham ma lau sac sêwhinj sêmenj, e andu ñalôm atu sênenj mwasinj-nga menju.

11 “Têñ ndoc Kin men bu lic in ndê ñaclen dinan, dec in gêlic ñgac dan nan sôc ñakwê mwasiñ-nga dom. 12 Ma in ndac, ‘Bocke dec am sôc mwen, magoc am sôc ñakwê mwasiñ-nga dom?’ Ma ñgac dau ndê yom mba. 13 Goc Kin sôm têñ in ndê lau akiñ, ‘Mac asô in ndê amba ti gahi dôn, ma atuc in sa awê ndi mbo gamen ñasec-nga. Yêc dê lau oc sêtan atu ti lhô êñsin pi dau.’”

14 Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc in oc kôc ñac hon sa dom.”

*Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

15 Têñ dinan lau Palêsai sêsa si, ma sêmasan yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan. 16 Goc sênkin ñac si lau ñatô sêwhin lau Israel-nga ñatô nan sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlin dôn, nan sêtên in si, ma sêsôm têñ in, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lên sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac hon sa ñalên tigen. 17 Boc-dinan sôm asê têñ yac. Solop bu dakên takis têñ †Sisa, me mba?”

18 Yisu kêyalê su bu ñac bu sêtim in, dec sôm, “Mac lau daêtim-nga! Tu sake-nga mac bu atim aö? 19 Atôc mone anemlhi takis-nga dan têñ aö.” Goc sêkên denarias tigen têñ in. 20 Ma in ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” 21 Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc in sôm, “Bocdinan atoc Sisa sa ña gêñ nan gic in ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêñ nan gic in ñawaê.” 22 Têñ ndoc

sêngô Yisu ndê yom dinaŋ, naŋ sêhêdaê tu in
ndê gauc-ŋga, ma sêhu in siŋ ma sêlhö si.

*Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ
lau batê-ŋga*

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têŋ béc dinaŋ lau ŋatô akêŋ Sadiusi si ton
sêtêŋ Yisu si bu sêkêŋ gêndac têt in. Lau dau
sêkêŋ whiŋ bu dom lau batê oc sêtisa tiyham.
²⁴ Ma sêsôm têt in, “Kêdôhônwaga, Moses to
yom pi ŋgac naŋ gêm awhê sa su magoc mbac
ndu ma in ndê balêkoc mba. Moses ndê yom
sôm têt yac bu ŋgac dau ndê asi nem awhê sawa
dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. ²⁵ Têt
ndoc daŋ, asidôwa 7 sêmbo sêwhiŋ yac. Ŋgac
ŋamata-ŋga gêm awhê sa magoc in mbac ndu
ma balêkoc mba. Ma ŋgac tilu-ŋga gêm dôwa
ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc in mbac ndu, ma ŋalêŋ
tigen ŋgac titô-ŋga sip e gi têt ŋgac ŋambu-
ŋga ŋac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma
balêkoc mba. ²⁷ Ma tiŋambu awhê dau mbac
ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec
bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ŋatô
sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinaŋ si asa
nawhê? Bu ŋac hoŋ sem in su têt ndoc sêmbo
tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so,
bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti in ndê ŋaclai
dom. ³⁰ Têt têt ŋambu-ŋga naŋ lau batê sêtisa,
naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac oc sêmbo sêtôm
aŋela undambê-ŋga. ³¹ Ma yom daŋ tiyham têt
asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau
ndê yom, naŋ mac asam su. ³² In sam dau bu

Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Inj lau batê si Anötö dom, inj lau tali si Anötö.” ³³ Njalêŋ dinaŋ Yisu kêdôhôn lau, ma lau hon naŋ sêŋgô inj ndê yom dinaŋ sêhêdaê.

Yomsu ŋamata-nga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma ŋac si yom mba. Ma lau Palêsai sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, goc ŋac si lau ŋatô sêtêŋ Yisu si. ³⁵ Ŋac si daŋ inj gwalam akwa yomsu-nga ma inj bu êŋsahê Yisu dec ndac inj bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhôn-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ŋamata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu naŋ sôm, ‘*Am atac whiŋ Pômdau am nem Anötö, ti nem ŋalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.*’” ³⁸ Yomsu dinaŋ tiŋamata ma hóc gêlêc yomsu ŋatô hon su. ³⁹ Ma yomsu tilu-nga naŋ gitôm ŋamata-nga, naŋ sôm, ‘*Atac whiŋ nem asidôwai gitôm am atac whiŋ daôm.*’” ⁴⁰ Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hon naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ dôŋ sêpitigeŋ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau ŋatô akêŋ Palêsai si toŋ sêlhac dinaŋ, dec Yisu ndac ŋac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? Inj asa ndê atunŋac?” Ma sêsôm têŋ inj bu, “Mesaya inj Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu inj dau ndê Pômdau? Njalau Dabuŋ puc Dawid dôŋ, dec inj to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘Anötö sôm têŋ aneŋ

Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga e nditôm aö wakêḅ nem ḅacyo sêsôc am gahim ḅapu.” ’

⁴⁵ Bocdinaḅ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?”

⁴⁶ Ma ḅac si daḅ gitôm dom bu ô iḅ ndê yom. Ma tiḅambu lau hoḅ sêtöc dau bu sêkêḅ gêndac têḅ iḅ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-nga

(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

¹ Goc Yisu sôm têḅ lau daêsam naḅ sêkac dau sa sêmbo, ma têḅ iḅ ndê ḅgacsêḅomi bu,

² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötö ndê yomsu têḅ lau, tôm Moses kôm têḅ têm ḅamata-nga. ³ Bocdinaḅ asôc ḅac ḅapu, ma aḅgô ḅac si yom. Magoc aḅkuc ḅac si mêtê dom, bu ḅac lau sêtim yom lau-nga. Sêsôm yom ḅayham-ḅayham, magoc ḅac dau sêḅkuc si yom dau dom.

⁴ Ma yomsu daêsam naḅ sêkêḅ têḅ lau, naḅ kêḅ ḅawapac atu têḅ ḅac, magoc ḅac dau sêkôm gêḅ daḅ tu sênem lau dau sa-nga dom.

⁵ “Ma gêḅ hoḅ naḅ ḅac sêkôm, naḅ sêkôm yêc lau si aḅgô-nga tu sêtoc dau sa-nga. Yomsu ti apaḅ naḅ sêkic pi dau, naḅ sêmasaḅ atu-tu tu

lau sêlic-nga, ma sêsôc ñakwê ti ñabala baliñ.*
 6 Ñac atac whiñ bu sêndöc lau tiwaê si pôn yêc lau si mwasiñ ñalôm, ma yêc lôm wê-nga. 7 Ñac tac whiñ bu lau sêhê mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoñ sêtoc ñac sa ma sêsam ñac bu 'Kêdôhônwaga.'

8 "Magoc ankcuc ñac si mêtê dom. Mac hoñ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn-waga tigeñ mbo. Tu dinañ-nga solop dom bu lau sêsam mac bu 'Kêdôhônwaga.'
 9 Ma asam lau nom-nga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigeñ mbo undambê.
 10 Ma mac nem ñadau tigeñ mbo, nañ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. 11 Asa nañ gêm akiñ mac, nañ ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anğô-nga. 12 Bu asa nañ toc dau sa, nañ Anötö oc êngwiniñ in, ma asa nañ kêgwiniñ dau, nañ Anötö oc toc in sa.

13 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac nem lêñ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu dom. Mac daôm asôc in ñapu dom, ma lau nañ tac whiñ bu sêsôc in ñapu, nañ mac alhac ñac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-nga. Mac aten mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc

---

* **23:5** Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkêñ sip apañ saun, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têtñ ndoc sêteñ mbec. Ñac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinañ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtoc asê bu ñac lau sem akiñ Anötö-nga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasañ apañ atu, ma ñakwê ti ñabala baliñ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhêc gêlêc lau ñatô su-nga.

lau si anğô-nga, magoc têt ndoc lau sêlic mac dom, nañ mac anşau lauwhê sawa bu anğaho ñac si andu su. Tu dinañ-nga Anötö oc kêt ñagêyô sac sambuc têt mac.]

¹⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac anşêlêt señ baliñ yêc b aô ma yêc gwêc, bu atap sêñom dañ sa tu êñkuc mac-nga. Mac Sadañ ndê lau mac! Ma têt ndoc mac ahê sêñom dañ kêtuc mac, nañ mac akôm iñ ti Sadañ ndê balêkoc dañ, hóc gêlêc mac daôm su.

¹⁶ “Oyaê! Mac bu atôc señ têt lau ñatô, magoc mac daôm tampec. Têt ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom iñ yom ñambwa. Magoc têt ndoc sêsôm yom pi gôlôn gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-nga, nañ mac asôm bu yom dau tidôn su, ma gitôm dom bu sêseñ su.

¹⁷ Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêt sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti gêt dabuñ? ¹⁸ Ma lau bu sêsôm yom pi alta nañ kalhac lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôn-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom iñ yom ñambwa. Magoc ñac bu sêsôm yom pi da nañ kalhac alta ñahô, nañ mac asôm bu yom dau tidôn. ¹⁹ Mac lau tampec! Gêt sake ti gêt ñamata-nga? Da, me alta nañ kôm da dau ti dabuñ? ²⁰ Asa nañ sôm yom pi alta, nañ sôm pi alta ma pi gêt hon nañ kalhac alta ñahô whiñ. ²¹ Ma asa nañ sôm yom pi lôm dabuñ, nañ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö nañ ti lôm dabuñ ñadau, nañ whiñ. ²² Ma asa nañ sôm yom pi undambê, nañ sôm pi Anötö

ndê pôn̄ atu, ma pi Anötö nan̄ ndöc pôn̄ nahô, nan̄ whin̄.

²³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awhê gên̄ saun̄-saun̄ ôm-nga hon̄ kôc gi ton̄ aman̄lu, ma akên̄ ton̄ dan̄ ti da. Magoc mac ahu mêtê nandô yomsu-nga sin̄. Mêtê atu hêganôn̄ mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom n̄alên̄ gitên̄, ma akôm nem yom nandô sa. Mêtê hon̄ dinan̄ in̄ gên̄ atu! Solop bu mac akôm gên̄ saun̄-saun̄ tôm yomsu sôm, magoc akôm gên̄ atu-tu whin̄.

²⁴ “Mac lau tampec nan̄ akôm bu atôc sen̄ tên̄ lau n̄atô. Mac atôm lau nan̄ sêhêgo dau bu sên̄gati gên̄ golop atêc nan̄ poc bu nahô, nan̄ sa, magoc gên̄ n̄adômbwi atu nan̄ poc bu dau n̄alôm, nan̄ sêlic apu.

²⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mêtê tamgatu gên̄ ti anen̄ gên̄ n̄awahô-nga hóc mac nem n̄alôm ahuc. Bocdinan̄ mac atôm laclhu ti pele nan̄ sên̄gwasiñ n̄adômbwê-nga n̄ambwa n̄awasi sa. ²⁶ O lau Palêsai, mac lau tampec! Gên̄ n̄amata-nga an̄gwasiñ laclhu ti pele n̄alôm n̄awasi sa, goc gên̄ awê-nga oc n̄awasi sa bocdinan̄.

²⁷ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mac atôm sêhô nan̄ sêsê pen pi gi e n̄awasi sêp sambuc ma lau sêlic n̄ayham. Magoc yêc sêhô dau n̄alôm lau batê si n̄akwa ti gên̄ mbôp men̄hu. ²⁸ Ma mac lau daôm bocdinan̄. Lau sêlic gên̄ awê-nga nan̄ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitên̄. Magoc

yêc mac nem ñalôm, mêtê tasan ma mêtê anğili yomsu-nga hóc mac ahuc.

²⁹ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-nga! Mac amasan sêhò ti gôlôn atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitên nan mac apami sic ndu muñ su, nan sa. ³⁰ Ma mac asôm bu mac bu ambo têt apami si têt, dec mac oc anğuc ñac si lêt sêkêc propet dau si dac siñ-nga dom. ³¹ Mac nem yom dinan têt asê bu mac asa akêt lau Israel-nga nan sic lau propet ndu. ³² Bocdinan dec mac akôm mêtê sac têt apami sêkôm. ³³ Mac mboc, ma mboc ñatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. In oc êñkiñ mac asip lambwam andi.

³⁴ “Anğô! Aô wanğkiñ lau propet ma lau tiguaç, ma lau ñatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ñac lic ñandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulu ñac alom-alom malac. Ma ñac si lau ñatô mac oc andic ndu, ma andic ñatô pi a gicso dau sêndi. ³⁵ Bocdinan mac oc atap ñagêyô sa tu lau gitên hon si dac, nan apami sêkêc siñ-nga. Abel in ñgac ñamata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria in ñgac ñambu-nga.† Sekaria in ñgac nan sic ndu yêc lôm dabuñ ma alta nan kalhac lôm dau ñasactô, nan ñalhu. ³⁶ Yomandô wasôm têt mac. Mac lau têt dindec-nga oc atap matôc sa pi lau hon dinan si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitên nan in kêtin têt

---

† **23:35** Yisu sôm yom dinan hêganôn lau gitên hon nan lau Israel sic ndu, nan sêto ñamiñ yêc Yom Lêñsêm Akwa. Abel in ñgac ñamata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria in ñgac ñambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22.

mac, nañ mac atuc ña hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiñ bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôlinj ñapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ñatu sa sêsôc ñamakê ñapu. Tigenj mac atec. ³⁸ Bocdinañ Anötö oc hu mac ti mac nem andu siñ. ³⁹ Aö wasôm têtj mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampinj Mesaya nañ meñ gêm Pômdau añgô.’ ”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-ña (Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yisu hu lôm dabuñ ñagamenj siñ ma bu êñsêlêñ ndi, ma inj ndê ñgacsêñomi sêtêñ inj si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuñ ma pi gêtj ñayham hoñ nañ lau sêkwê yêc gamenj dinañ. ² Magoc inj sôm, “Mac alic gêtj hoñ dindec. Aö wasôm yom ñandô têtj mac, bu ñacyo oc sêseñ hoc hoñ dindec su e hoc dañ ndöc hoc dañ ñahô tiyham dom.”

Gêtj wapac têtj ñambu-ña-ña (Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tiñambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma inj ndê ñgacsêñomi tawasê sêtêñ inj si, ma sêndac, “Sôm têtj yac, ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hôc asê Jerusalem têtj têtj bocke? Ma gêtj sake oc kêtj puc yac bu am oc mbu mwenj, ma bu bêc ñambu-ña oc hôc asê?” ⁴ Goc inj sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau dañ sêñsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêñsau bu sênem aö añôñ ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dañ dec!’ Ma ñac oc sêñsau lau daêsam. ⁶ Ma têtj ndoc mac añgô

ņawaê bu lau sic siņ têtj dau me sêmasaņ dau tu sêndic siņ-ņga, naņ asö dom. Bu gêtj hoņ dinaņ gic waê bu meņ hóc asê, magoc têtj nambu-ņga yêc dônj yêc. ⁷ Kiņ nom-ņga oc sêkêtj kisa dau, ma lau gameņ daņ oc sêndic siņ têtj lau gameņ daņ. Ma tóbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameņ ñatô tisac. ⁸ Gêtj hoņ dinaņ oc ndic hu ñawapac têtj nambu-ņga-ņga gitôm awhê naņ kêsahê balêkoc tuņ iņ ma gêtj dau gic hu ñandê atu naņ iņ oc hóc tu kóc balêkoc-ņga.

⁹ “Têtj ndoc dinaņ lau oc sêkóc mac dônj ma sêkôm mac ñayom, ma sêndic mac nem ñatô ndu. Lau nom-ņga hoņ oc atac tec mac tu mac aņkuc aö-ņga. ¹⁰ Têtj têtj dinaņ lau daêsam oc sêhu si sêkêtj whiņ aö siņ, ma ñac oc sêhoc si lau ñatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasaņ daêsam oc sêhoc asê ma sêņsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êņsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiņ asidôwai-ņga siņ. ¹³ Magoc asa naņ bu lhac ñaņga ma hu aö siņ dom e ndê têtj pacndê, naņ oc tap Anötö ndê mwasiņ nem iņ si-ņga sa. ¹⁴ Ma bêtj nambu-ņga oc hóc asê dom, e lau sêhoc ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliņ asê, tôm nom ñagameņ sambob, ma lau hoņ sêņgô su.”

Ñawapac gameņ Judia-ņga
(*Mak 13:14-23; Luk 21:20-24*)

¹⁵ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanaj su, pi gêtj sac

sambuc* nañ lau oc sêkêñ lhac lôm dabuñ, nañ oc kôm gameñ tisac.” (Asa nañ sam yom dindec, nañ kôc gauc pi ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.)
 16 “Têñ ndoc mac alic gêñ sac dinañ, nañ mac lau hoñ nañ ambo gameñ Judia-nga alhö api gameñ lôc-nga andi. 17 Alhö ñagahô, ma gauc nem mac nem gêñ dañ dom. Lau nañ sêndöc andu ñasactô, nañ sêsôc andu ñalôm bu sêkôc ñac si gêñ dañ sa dom. 18 Ma ñac nañ sêmbo ôm, nañ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ ñatô dom. 19 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkêñ su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têm dinañ. 20 Ateñ mbec bu têm ñawapac-nga dinañ tap ma sa têñ ndoc uhô-nga me têñ bêc Sabat-nga dañ dom. 21 Bu ñawapac têm dinañ-nga oc hôc gêlêc ñawapac hoñ su. Têñ têm ñamata-nga e meñ têñ kwahic dec, ñawapac atu kaiñ dinañ dañ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kaiñ dinañ oc hôc asê tiyham dom. 22 Anötö oc tawalô lau nañ iñ kêyaliñ ñac sa su, ma tu dinañ-nga iñ oc kêñ têm ñawapac-nga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibaliñ, goc lau hoñ oc sêniñga.

23 “Têñ têm dinañ, lau dañ bu sêsôm têñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’

---

* **24:15** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganônñ anötö tasan Seus ndê gwam nañ Antiokus Epipanes kêñ kalhac lôm dabuñ têñ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêñ kaiñ dinañ oc hôc asê tiyham têñ têm ñambu-nga. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônñ lau Rom-nga nañ señ lôm dabuñ popoc têñ yala 70AD. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônñ gêñ nañ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

nañ akêñ whiñ ñac dom. ²⁴ Bu lau nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasan oc sêhóc asê sêmen, ma sêkôm gêñ dalô atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalin ñac sa, nañ sêwhiñ. ²⁵ Anğô ñapep, bu aö gasôm gêñ hon dindéc têt mac gwanañ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêtê mbo gameñ sawa,’ nañ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dañ ñalôm,’ nañ akêñ whiñ dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigen, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmpoñ sêñgihi sêmbo, nañ añyalê bu gêñ dañ mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gêñ hon dindéc kêt puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-ñga.”

*Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “T êñ ndoc ñawapac-ñga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umboñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umboñ. ³⁰ Têt ndoc dinañ lau titoñ-titoñ nom-ñga hon oc sêlic gêñ dalô yêc umboñ, nañ kêt puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hon oc sêtañ danggibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndöc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc in oc êñkin in ndê añela sêndic dahuc tañ atu, ma sêsa sêtêt nom ñabatin ti undambê ñabatin hon, bu sêndic lau nañ in kêyalin ñac sa su, nañ sa.

³² “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ŋalaun wakuc bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. ³³ Ma bocdinaŋ têtŋ ndoc mac alic gêtŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ kalhac gatam nem andu-ŋga. ³⁴ Yomandô! Lau têtŋ dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêtŋ hoŋ dinaŋ hóc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom daŋ oc niŋga dom. Gêtŋ hoŋ oc ŋandô sa tôm aö gasôm.”

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom

(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ kêyalê bêc me acgatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têtŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têtŋ Noa ndê têtŋ. ³⁸⁻³⁹ Têtŋ ndoc dinaŋ, lau sêŋlhiŋ dau siŋ ma seŋ ti sênôm gêtŋ, ma sem dandi e Noa sôc waŋ gi, ma bu suŋ meŋ ma seŋ ŋac hoŋ su siŋga. Ma lau nom-ŋga oc sêmbo ŋalêtŋ tigeŋ dinaŋ, têtŋ Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga. ⁴⁰ Ŋgac lu oc sêkôm gwelen sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc iŋlu si daŋ sa, ma hu daŋ siŋ. ⁴¹ Ma awê lu oc sêndê gêtŋ sêmbo, ma iŋ oc kôc daŋ sa, ma hu daŋ siŋ.

⁴² “Bocdinaŋ amasaŋ daôm ŋapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meŋ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ŋadau daŋ, bu êŋyalê ndoc naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc meŋ, naŋ iŋ oc

yob in ndê andu bu ngac kan dau sôc meŋ dom.
⁴⁴ Ma bocdinaŋ, amasaŋ daôm tôm bêc hoŋ, bu
 Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têŋ ndoc naŋ mac
 akêŋ batam, naŋ dom.”

*Yom gôliŋ pi ngac akiŋ ŋayham ma sac
 (Luk 12:42-46)*

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ŋgac akiŋ ŋayham ma ti
 gauc, in ngac kaiŋ bocdec. In ndê ŋadau bu
 lhô têŋ gameŋ daŋ ndi, goc in oc kêŋ in yob lau
 akiŋ ŋatô, ma kêŋ gêŋ danêŋ-ŋga têŋ ŋac tôm
 ŋandoc. ⁴⁶ Ma têŋ ndoc ŋadau mbu meŋ, ma tap
 in sa kôm in ndê gwelêŋ ŋapep mbo, naŋ in oc lic
 in ŋayham ma kôm ŋayham têŋ in. ⁴⁷ Yomandô!
 Ŋadau oc kêŋ in yob in ndê wapa hoŋ. ⁴⁸ Magoc
 ngac akiŋ sac oc sôm têŋ dau, ‘Anêŋ ŋadau oc
 mbu meŋ ŋagahô dom.’ ⁴⁹ Goc in oc ndic lau
 akiŋ ŋatô, ma sa ndi nôm ti neŋ gêŋ whiŋ lau
 naŋ sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ. ⁵⁰ Ŋadau
 oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc ti acgatu naŋ ngac
 akiŋ dau kêŋ bata, naŋ dom. ⁵¹ Ma in oc kêŋ
 ŋagêyô sac sambuc têŋ in, ma soc in su ndi mbo
 whiŋ lau sêtim yom lau-ŋga. Yêc dindê lau oc
 sêŋsahê ŋandê atu e sêtaŋ ma lhô êŋsiŋ pi dau
 ŋapaŋ.”

25

Yom gôliŋ pi lauwê akiŋ amanlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Têŋ
 ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ bu nem gôliŋ
 gêŋ hoŋ, naŋ lau ŋatô oc sêmasaŋ dau ŋapep,
 ma lau ŋatô oc mba. Oc tôm lauwê akiŋ amanlu
 naŋ sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhôn ngac nem

awhê-nga, nan sêkêŋ bata bu oc meŋ. ² Nac si amanđan ɲac lauwê tigauc, ma amanđan ɲac lauwê gauc mbasi. ³ Lauwê gauc mbasi dinaŋ sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ɲatô whiŋ dom. ⁴ Ma lauwê tigauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ɲatô sip bu akôp tôhôn. ⁵ Nac sêhôn ɲgac nem awhê-nga sêmbo, magoc iŋ hóc asê ɲagahô dom e ɲac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaniŋhu goc ɲgac aheŋ-nga dan ta yom bocdec bu, ‘Oê! Nɲgac dau meŋ! Asa andi ma akôc iŋ sa.’ ⁷ Goc lauwê akiŋ sêtisa, ma sêmasaŋ ɲac si lam. ⁸ Ma amanđan gauc mbasi dinaŋ sêndac lauwê tigauc bocdec, ‘Akêŋ buya ɲatô têt yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ɲac sêo yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac hoŋ dom. Magoc mac andi alic lau nan sêkêŋ buya tu lau sênemlhi-nga, ma anemlhi nem.’ ¹⁰ Magoc têt ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya, goc ɲgac nem awhê-nga meŋ hóc asê. Ma lauwê akiŋ nan sêmasaŋ dau gwanaŋ, nan sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ awhê-nga. Goc iŋ gic gatam ahuc. ¹¹ Tinambu lauwê akiŋ gauc mbasi dinaŋ sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc, ‘Nadau! Nadau! Lêc gatam su têt yac.’ ¹² Magoc ɲadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” ¹³ Yisu gic bata yom gôliŋ dinaŋ ma sôm, “Boc-dinaŋ anem ali ma ayob daôm ɲapep, bu mac aŋyalê bêc ti acgatu nan aô oc wambu wameŋ, nan dom.”

Yom gôliŋ pi mone gol
(Luk 19:12-27)

14 Ma Yisu sôm yom gôlinj daŋ tiyham pi têm ɲambu-ɲga bocdec bu, “Ŋgac tiwaê daŋ bu sa têtj gameŋ baliŋ daŋ ndi. Bocdinaŋ iŋ mbwêc iŋ ndê lau akiŋ, ma kêŋ ndê gêtj ɲatô têtj ɲac bu sêyob e iŋ mbu meŋ. 15 Iŋ kêŋ mone gol naŋ sêsam bu talent* têtj ɲac, kêkuc ɲac si licwalô ti ɲac si gauc. Iŋ kêŋ talent amaŋdaŋ têtj ɲgac daŋ, ma talent lu têtj daŋ, ma talent tigenj têtj daŋ. Goc iŋ hu ɲac siŋ ma kôlhô gi. 16 Ma ɲgac akiŋ naŋ kôc mone amaŋdaŋ, naŋ gi kôm gwelenj pi mone dau e t ap mone amaŋdaŋ tiyham sa. 17 Ma iŋ naŋ kôc mone lu naŋ kôm boc-dinaŋ, ma tap mone lu tiyham sa. 18 Magoc ɲgac naŋ kôc mone tigenj, naŋ sa gi kwê sê daŋ ma siŋ ɲadau ndê mone kwi yêc sê dau ɲalôm.

19 “Ŋasawa hic baliŋ gi su, goc lau akiŋ dinaŋ si ɲadau mbu meŋ, ma bu ɲgô ɲac si yom pi mone dau. 20 Ma ɲgac naŋ kôc mone amaŋdaŋ, naŋ kôc amaŋdaŋ naŋ iŋ tap sa, naŋ whiŋ ma sôm, ‘Pômday, am kêŋ mone amaŋdaŋ têtj aô gayob, ma lic, aô gakôc amaŋdaŋ tiyham.’ 21 Goc ɲadau sôm, ‘O aneŋ ɲgac ɲayham, am kôm ɲayham. Am yob gêtj amaŋdaŋ ɲapep, dec wakêtj am yob gêtj daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aô ti atac ɲayham.’ 22 Ma ɲgac akiŋ naŋ kôc mone lu, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômday, am kêŋ mone lu têtj aô gayob, ma aô gakôc mone lu tiyham whiŋ.’ 23 Ma ɲadau sôm, ‘O aneŋ ɲgac akiŋ ɲayham, am kôm ɲayham. Am yob gêtj lu ɲapep, dec wakêtj am yob gêtj daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aô ti atac ɲayham.’

---

* 25:15 Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

24 “Têñ dinan̄ ñgac nan̄ kôc mone tigen̄, nan̄ men̄ ma sôm, ‘Pôm̄dau, aõ kayalê bu am ñgac lêlê-ñga dom, ma bu am oc kên̄ batam bu ndic gên̄ ñandô sa yêc gameñ nan̄ am daôm kêbalip gên̄ ñawhê me sô gên̄ dom. 25 Bocdinañ aõ gatöc dauñ ma kasalê lên̄ bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gên̄ dau kelec.’ 26 Goc ñadau ô yom ma sôm, ‘Am ñgac sac solop! Am ñgac oyom. Am kêyalê su bu aõ oc wandic gên̄ ñandô sa yêc gameñ nan̄ aõ gasô gên̄ dom. 27 Bocdinañ am gitôm bu kên̄ aneñ mone têñ lau sêyob mone-ñga bu sêyob e aõ wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkên̄ mone ñagec sac mone dau ñahô, ma aõ wakôc hoñ sa.’ 28 Goc ñadau sôm têñ iñ ndê lau ñatô, ‘Akôc mone su yêc iñ, ma akên̄ têñ ñgac nan̄ kôc mone aman̄lu. 29-30 Ma atiñ ñgac akiñ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameñ ñasec-ñga nan̄ lau sêtañ, ma ñalhô êñsiñ pi dau. Bu asa nan̄ yob gên̄ nan̄ gakên̄ sip iñ amba, nan̄ ñapep, nan̄ wakên̄ gên̄ ñatô tiyham têñ iñ whiñ, ma iñ ndê gên̄ oc ti daêsam. Magoc asa nan̄ yob ndê gên̄ ñapep dom, nan̄ wakôc iñ ndê gên̄ hoñ su.’ ”

Pôm̄dau oc whê lau kôc têñ bêc ñambu-ñga

31 Goc Yisu sôm, “Têñ ndoc Ñamalac ndê Atu mbu men̄ whiñ añela hoñ, nan̄ iñ oc ndöc iñ ndê pôn̄ kiñ-ñga ti iñ ndê ñaclai ma ñawasi atu undambê-ñga. 32 Ñac oc sêndic ñamalac hoñ sa sêlhac iñ añgô-ñga. Ma iñ oc whê ñac kôc gitôm ñgac yob domba-ñga, nan̄ whê iñ ndê domba ti naniñ kôc. 33 Iñ oc kên̄ domba sêlhac iñ amba andô-ñga, ma naniñ sêlhac gasê-ñga.

³⁴ “Dec Kiñ atu dau oc sôm têt lau nañ sêlhac in amba andô-nga, ‘Amen mac lau nañ Daman gêlic mac nayham. Ma andöc mac nem malam yêc gameñ undambê-nga, nañ Daman kêmasañ tu mac-nga têt ndoc in kêt undambê ma nom. Dinañ ti mac nem gêt lênsêm. ³⁵ Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Têt ndoc ä gêt yô ä, nañ mac akêt gêt ä gañ. Ma têt ndoc bu yô ä, nañ mac akêt bu têt ä ganôm. Ä ngac apa, ma mac akôc ä sa ma ayob ä. ³⁶ Aneñ ñakwê mba, ma mac akêt têt ä. Ä gêmbac, ma mac am yaom ä. Ä gandöc gapocwalô, ma mac amen ac ä kêsî.’

³⁷ “Ma têt dinañ lau gitêt oc sêo yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têt nde yac alic am gêt yô am me bu yô am, ma yac akêt gêt daneñ-nga me bu têt am? ³⁸ Ma têt nde yac alic am ngac apa, ma akôc am sa, me am pônâ ñakwê, ma akêt têt am? ³⁹ Ma têt nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac amen alic am?’ ⁴⁰ Goc Kiñ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêt whin-nga hon nañ sêti aneñ asinji ti lhuñwêi. Yomandô wasôm têt mac, bu gêt bocke nañ mac akôm têt ñac si ñamalac tiwaê me ñamalac waê-mba dan, nañ gitôm mac akôm têt ä daun.’

⁴¹ “Goc in oc sôm têt lau nañ sêlhac in amba gasê-nga, ‘Mac lau atap Anötö ndê atac ñandê sa-nga! Alhö su yêc ä, asip ya nañ sa ñapan andi. Ya dau, Anötö kêmasañ gic Sadañ ti in ndê anela sac ñawaê. ⁴² Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Ä gêt yô ä, magoc mac akêt gêt daneñ-nga têt ä dom. Ma bu yô ä, magoc mac akêt têt

aö dom. ⁴³ Aö ngac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônda ñakwê, ma mac akêñ têtñ aö dom. Aö gêm̄bac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac amej alic aö dom.’

⁴⁴ “Ma ñac oc sêndac, ‘Pôm̄dau, bocke? Têtñ nde yac alic am gêtñ yô am, bu yô am, am ngac apa, am pôn̄da ñakwê, gêm̄bac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’ ⁴⁵ Ma in̄ oc sôm, ‘Yomandô wasôm têtñ mac, bu têtñ ndoc mac alic anej lau tiwaê me lau waêm̄ba dan̄ nan̄ pôn̄da dau, magoc am in̄ sa dom, nan̄ gitôm mac am aö dauñ sa dom.’

⁴⁶ “Têtñ dinan̄ in̄ oc êñkin̄ ñac sêtêtñ gamen̄ sêhóc ñandê-nga sêndi, bu sêm̄bo ñapan̄. Magoc lau gitêtñ in̄ oc kôc ñac sa sêndöc tali ñapan̄.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu (Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom hon̄ dinan̄ su, goc sôm têtñ in̄ ndê ngacsêñomi, ² “Bêc lu yêc dôn̄ yêc tu lau Israel-nga sêlic om atu †Pasowa-nga. Ma lau oc sêkêñ Ñamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic in̄ ndu pi a gicso dau.”

³ Têtñ ndoc dinan̄ dabun̄siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sic dau sa sêm̄bo †dabun̄siga ñamata-nga Kayapas ndê andu. ⁴ M a ñac sêñsalê lêtñ bu sêkôc Yisu dôn̄ gelec ma sêndic in̄ ndu. ⁵ Magoc ñac sêsôm, “Dakôm têtñ Mwasin̄ Pasowa-nga ñandoc dom, mbo lau daêsam nan̄ sêm̄bo

Jerusalem tu Pasowa-nga, nanj oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê danj gêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tinjambu Yisu mbo whinj ngac danj ñaê Saimon yêc malac Betani. Muñ-nga inj ngac ti gêmbac leprasi. ⁷ Yisu ndöc tebo, ma awhê danj meñ kôc bu ñamalu ñayham nanj ñaôli atu sip kac danj, ma kêc pi inj ñagôlôn. ⁸ Yisu ndê ngacsêñomi sêlic gêñ dinañ ma tac ñandê. Ma sêsôm têtj dandi, “Tu sake-nga inj kêyainj gêñ ñamalu ñayham dinañ? ⁹ Gitôm bu dakêñ têtj lau sênemlhi ña-awa atu, goc dakêñ têtj lau ñalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ñac sêsôm yom dinañ, goc sôm, “Akêñ ñawapac têtj inj dom! Inj kôm gêñ ñayham kêlêc têtj aö. ¹¹ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhinj mac ñapanj. Tigenj aö oc wambo wawhij mac ñapanj dom. ¹² Inj kêc gêñ ñamalu dec pi aö, tôm inj kêmasanj aö neñ ñamlic gwananj tu sêñsuhuj aö-nga. ¹³ Yomandô aö wasôm têtj mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ honj, ma têtj dinañ ñac oc sêsôm yom pi gêñ nanj awhê dindec kôm, ma lau oc gauc nem inj.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têtj dinañ ngacsêñomi 12 si danj, ngac nanj sêsam bu Judas Iskeriot, nanj têtj dabuñsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aö bu wahoc Yisu asê têtj mac, goc mac oc akêñ sake têtj aö?” Dec sêlic ñayham

ma semlhi in̄ ña mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsâlê lêñ tu bu hoc Yisu asê-ña.

Sêmasañ Mwasin̄ Pasowa-ña
(*Mak 14:12-16; Luk 22:7-13*)

¹⁷ Têñ †Mwasin̄ Bolom Yist Mba-ña ñabêc ñamata-ña, nan̄ ñgacsêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac in̄ bocdec bu, “Am tac whin̄ bu yac amasan̄ gameñ tu daneñ Mwasin̄ Pasowa-ña yêc nde?” ¹⁸ Goc in̄ sôm yom pi ñgac malac Jerusalem-ña dan̄, ma kêkin̄ ñac sêtêñ in̄ si ma sôm, “Asôc malac ma atêñ ñgac dau andi, ma asôm têñ in̄, ‘Yac mba kêdôhôn̄waga sôm bu in̄ ndê têm meñ kêpin̄ su. Ma in̄ bu neñ Mwasin̄ Pasowa-ña whin̄ in̄ ndê ñgacsêñomi yêc am nem andu.’” ¹⁹ Bocdinan̄ ñgacsêñomi sêkôm tôm in̄ sôm têñ ñac, ma sêmasañ Pasowa.

Yisu sôm bu ñgac dan̄ oc hoc in̄ asê
(*Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²⁰ Têñ ôbwêc dinan̄, Yisu ti ndê ñgacsêñomi 12 sêtêñ andu dau si, ma sêndöc sêwhin̄ dau. ²¹ Ñac señ gêñ sêmbo, ma in̄ sôm, “Yomandô aö wasôm têñ mac bu mac nem dan̄ oc hoc aö asê.” ²² Yom dau kôm ñac sêsö ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigen̄-tigen̄ sêsôm têñ in̄, “Pômdu, mboe aö, a?” ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “In̄ ñgac nan̄ alu an̄ gêñ sip pele tigen̄, nan̄ oc hoc aö asê. ²⁴ Gêñ dau oc ñandô sa pi Ñamalac ndê Atu, tôm yom nan̄ sêto yêc. Tigen̄ ñgac nan̄ bu hoc aö asê, nan̄ oc tap ñawapac atu sa, ma tu dinan̄-ña in̄ dinda bu kôc in̄ dom, dec oc ñayham.” ²⁵ Goc

Judas, nañ oc hoc iñ asê, nañ sôm, “Kêdôhôn-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nañ am daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasin Dabun
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

²⁶ Têñ ndoc ñac señ gêñ sêndöc, nañ Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc iñ kên têtñ ñgac-sêñomi ma sôm, “Akôc loc ma aneñ. Aö neñ ñandô dau dec.” ²⁷ Goc iñ kôc laclhu wain-nga dan ma gêm danje, ma kên têtñ ñac ma sôm, “Mac hon akôc loc anôm. ²⁸ Aneñ dac wamatiñ pwac-nga dau dec. Wakêc siñ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. ²⁹ Aö wasôm têtñ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhiñ mac têtñ ndoc Damañ ndê gôliñ meñ sa tiawê.”

³⁰ Tiñambu ñac sem wê dan ma sêsa sêtêtñ Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanan bu Pita oc sêc iñ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³¹ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Tu gêñ nañ oc hôc asê aö têtñ ôbwêc dindéc-nga, dec mac hon oc ahu aö siñ, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Aö wandic ñgac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.’” ³² Magoc tiñambu aö oc watisa tiyham, ma wamuñ mac watêtñ gameñ Galili-nga wandi.”

³³ Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hon bu sêhu am siñ, magoc aö oc wahu am siñ dom.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom ñandô têtñ am, têtñ ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muñ, nañ goc dalec oc tañ.” ³⁵ Magoc Pita sôm têtñ iñ, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiñ am, aö oc wasêc

am ahuc dom!” Ma ngacsêḅomi hoḅ sêsôm yom kaiḅ tigeḅ.

*Yisu teḅ mbec mbo ôḅ Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Goc Yisu ti ndê ḅgacsêḅomi sêtêḅ gameḅ naḅ sêsam bu Getsemani, naḅ si. Ma iḅ sôm têḅ ḅac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma wateḅ mbec.” ³⁷ Goc iḅ kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiḅ iḅ si. Têḅ ndoc dinaḅ iḅ ndê ḅalôm ḅawapac atu ma kedehe iḅ. ³⁸ Ma iḅ sôm têḅ ḅac, “Aö neḅ ḅalôm kêsahê ḅawapac atu, kêpiḅ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiḅ aö.” ³⁹ Goc iḅ hu ḅac siḅ ma sa ahic gi, ma hu dau aḅgô andô têḅ nom, ma teḅ mbec bocdec bu, “Damaḅ, aö wandac am bu nditôm, naḅ goc kôc laclhu ḅawapac-ḅga dindec su yêc aö. Magoc êḅkuc aö neḅ atac whiḅ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiḅ bu kôm.”

⁴⁰ Iḅ teḅ mbec su, goc tisa ma mbu têḅ ḅgacsêḅomi tö dinaḅ gi, ma gêlic ḅac sêyêc bêc sêyêc. Iḅ uḅ ḅac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiḅ aö gitôm acgatu ḅasawa daḅ, a?” ⁴¹ A nem ali, ma atêḅ mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeḅ ḅamlic kwapac.” ⁴² Goc iḅ sa gi ma teḅ mbec tiyham ma sôm, “Damaḅ, am bu kôc ḅawapac dindec su yêc aö dom, naḅ aö wahôc, ma wakôm am nem yom ḅandô sa.” ⁴³ Iḅ teḅ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ḅac sêyêc bêc sêyêc. ḅac tandô hê ḅac sa ḅandô. ⁴⁴ Dec iḅ hu ḅac siḅ ma sa gi teḅ mbec tidim tö-ḅga, ma sôm yom tigeḅ dinaḅ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma inь mbu têŋ ŋgac-sêŋomi gi, ma sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ma aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Aŋgô su naŋ! Sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meŋ sa bu sêkêŋ inь sip lau sac amba. ⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ŋgac naŋ hoc aô asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôn

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, meŋ hóc asê whinь lau daêsam naŋ sêkôc bienь baliŋ ti siŋ. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ lau dau sêwhinь Judas. ⁴⁸ Judas kêŋ puc ŋac gwanaŋ su bocdec bu, “Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aô waŋgutô inь tu bu watôc inь asê, ma mac akôc inь dôn.” ⁴⁹ Bocdinaŋ inь têŋ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônwaga,” ma ŋgutô inь. ⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneŋ silip, gêŋ naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm.” Têŋ dinaŋ lau naŋ sêwhinь Judas, naŋ sêtêŋ Yisu si ma sêkôc inь dôn. ⁵¹ Goc Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ puc inь ndê bienь sa, ma pa dabuŋ-siga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su. ⁵² Magoc Yisu sôm têŋ inь, “Kêŋ nem bienь mbu sip ŋapaŋ tiyham. Asa naŋ kôc bienь sa tu ndic lau-ŋga, naŋ oc sêndic inь ndu ŋa bienь. ⁵³ Aŋyalê ŋapep bu oc tôm bu aô wateŋ Damaŋ ma inь oc kêŋ aŋela tausen ma tausen sêmeŋ ŋagahô ma sênem aô sa. ⁵⁴ Tigeŋ aô bu wateŋ bocdinaŋ, dec gêŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ oc ŋandô sa ŋalêŋ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam dinaŋ, “Bocke dec mac akôc bienь ti wapa siŋ-ŋga, ma asa amenь

bu akôc aô dôṅ gitôm ṅgac kaṅ daṅ? T ôm bêc hoṅ aô gandôc ti kadôhônṅ lau gambo lôm dabuṅ ṅabatêmndö, magoc mac akôc aô dôṅ dom. ⁵⁶ Tigeṅ gêṅ hoṅ dîndec hóc asê bu kôm yom naṅ lau propet sêto pi aô muṅ su, naṅ ṅandô sa.” Têṅ dinaṅ Yisu ndê ṅgacsêṅomi hoṅ sêhu iṅ siṅ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ṅga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau naṅ sêndôhônṅ yomsu ti lau bata Israel-ṅga sêkac dau sa su ma sêhônṅ sêmbo dabuṅsiga ṅamata-ṅga Kayapas ndê andu. Ma lau naṅ sêkôc Yisu dôṅ, naṅ sêwê iṅ sêtêṅ andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêṅ kêkuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabuṅsiga ṅamata-ṅga ndê andu. Goc iṅ sôc gi ndöc andu ṅatunlôm whiṅ lau siṅ sêyob lôm dabuṅ-ṅga ṅatô, bu lic gêṅ bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuṅsiga atu-tu ma lau bata hoṅ naṅ sêndöc †Sanedrin si toṅ, naṅ sêṅsalê yom tu sêṅgôliṅ pi Yisu-ṅga ma sêkêṅ iṅ sip lau Rom-ṅga amba bu sêndic iṅ ndu. ⁶⁰ Lau tasanṅ daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasanṅ pi iṅ, magoc yom ṅandô bu sêṅgôliṅ pi iṅ, naṅ sêtap daṅ sa dom. Tiṅambu ṅac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “Iṅ ṅgac dec sôm bu iṅ gitôm bu seṅ Anötö ndê lôm dabuṅ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” ⁶² Goc dabuṅsiga ṅamata-ṅga tisa ma sôm têṅ Yisu, “Am ṅgô yom dê sêṅgôliṅ pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôṅ. Ma dabuṅsiga dau sôm, “Sôm yom ṅandô yêc Anötö

Tali anğô-nga! Sôm asê têt yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am sôm. Tigen aô wasôm têt mac hoj, tijambu mac oc alic Njamalac ndê Atu ndöc Anötö Nacalai Nadau ndê andô-nga, ma sip mej ndöc dao nahô.”

⁶⁵ Têt ndoc dabunsigna namata-nga ngô yom dinaj, nan tac nandê atu dec kêc dau ndê nakwê kic ma sôm, “Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hoj anğô su. Yac dapônda yom dan tu tanğolinj pi inj-nga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Inj mbac ndu manj.” ⁶⁷ Ma sêhê gasöp p i inj anğô andô, ma sêngulunj amba ma sêpênj inj. Ma lau natô sêtap inj, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Têt têt dinaj Pita ndöc andu dau namakê, ma awhê akinj danj têt inj gi, ma sôm, “Am ngac nanj kêkuc Yisu Galili-nga whinj.” ⁷⁰ Magoc inj pa dau yêc nac hoj anğô-nga ma sôm, “Mba! Aô kayalê am nem yom nahu dom.”

⁷¹ Goc inj sa gi kalhac gatam. Ma bawhê danj gêlic inj ma sôm têt lau, “Inj ngac dê, inj ngac danj nanj kêkuc Yisu Nasaret-nga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom nanja, “Yom nandô! Aô kayalê inj dom!” ⁷³ Nasawa saunj ma lau nanj sêlhac dinaj, sêtênj Pita si ma sêsôm, “Lau nanj sênkuc inj, nanj si danj am! Yomandô! Am sôm yom na awha nanj gi tap lau Galili-nga dinaj si

sa.” ⁷⁴ Goc in sôm, “Mba! A ö bu wasôm yom tasan, nan Anötö ndic aö. Aö kayalê in dom andô!” Ma ñagahô dalec tan. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tan.” Goc in kölhö sa awê gi, ma tan dau ndu.

27

Sêwê Yisu têt Pailot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têt bêtêc ganduc dabun-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga hon si ñalôm pitigen bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô in amba dön, ma sêwê in gi ma sêkêt in sip Pailot amba. Pailot in Rom si gölinwaga nan gêm gölin gameñ Judia-nga.

Judas kin dau ndu

³ Têt ndoc Judas gêlic gêt dinan, ma ngö bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, nan in ñalôm ñawapac bu in hoc in asê. Goc in kêt mone silba 30 dinan mbu têt dabun-siga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aö gakôm so, bu aö gahoc ngac gitêt dan asê, ma oc sêkêc in ndê dac sin.” Ma ñac sêô in awha ma sêsôm, “Tu sake-nga am sôm têt yac? Am daôm nem ñawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabun ñamakê, ma sa gi kin dau ndu. ⁶ Ma lau dabun-siga dau sêsôm, “Dac hi mone dindec ahuc, ma yac bu dakêt sip apa da-nga yêc lôm dabun, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkêc mone dau ma sênemlhi ngac pec lôñ-nga ndê nom dan, ma sênjaliñ nom dau sa ti lau apa si ôm sêhê-nga. ⁸ Tu dinan-nga lau têt

dindec-nga sêsam gameŋ dau bu ‘Nom ti Dac.’
 9 Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya sôm, naŋ
 dec ñandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-nga sêkôc mone silba 30 naŋ
 sênyaliŋ sa ti iŋ ndê ñaôli, naŋ sa, 10 ma
 semlhi ñgac pec lôŋ-nga ndê nom, tôm
 Pômdau kêŋ yatu aö. *[Sek 11:12-13]*

Pailot kêsü Yisu

*(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–
 19:16)*

11 Sêkêŋ Yisu kalhac gôliŋwaga Pailot angô-
 nga, ma iŋ ndac Yisu, “Am lau Israel si Kiŋ, a?”
 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am daôm
 sôm.” 12 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ma lau bata
 Israel-nga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, magoc iŋ ô ñac si
 yom dom. 13 Goc Pailot ndac iŋ, “Am ñgô yom
 naŋ sêŋgôliŋ pi am, me mba?” 14 Magoc Yisu ô
 yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ daŋ dom. Ma tu
 dinaŋ-nga Pailot hêdaê ñandô.

15 Tôm yala hoŋ, têŋ ndoc lau Israel sêndê
 Mwasin Pasowa-nga, naŋ Pailot kêkuc lêŋ daŋ
 bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ñgac
 gapocwalô-nga daŋ, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su
 têŋ ñac. 16 Têŋ ndoc dinaŋ ñgac daŋ ndôc
 gapocwalô. Iŋ ndê ñaê Barabas, ma lau hoŋ
 sênyalê bu iŋ ñgac sac sambuc. 17 Goc Pailot
 ndac lau daêsam dinaŋ bu, “Mac atac whiŋ bu
 wahu asa siŋ têŋ mac? Barabas, me Yisu naŋ
 sêsam bu Kilisi?”

18 Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau sem
 lêmuŋ Yisu ñambwa, ma tu dinaŋ-nga dec sêkêŋ
 Yisu têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc

Yisu su. ¹⁹ Ma gêñ dañ tiyham. Têñ n doc Pailot ndöc inj ndê pôn êmatôc yom-nga, nañ inj ndê awêhê kêñ yom têñ inj bocdec bu, “Kôm gêñ dañ têñ ngac gitêñ dinañ dom, bu kwahic dec aö gayêc mbê pi inj, nañ kôm aneñ ñalôm ñawapac ñandô.”

²⁰ Magoc dabunsga atu-tu ti lau bata sêli lau ñalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas siñ têñ ñac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac ñac tiyham, “Mac atac whiñ bu wahu ngac lu dec si asa siñ têñ mac?” Ma sêsôm, “Barabas!”

²² Goc inj ndac, “Bocdinañ aö wakôm sake têñ Yisu nañ sêsam bu Kilisi?” Ma ñac hoñ sêsôm bu, “Ndic inj pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke?” Tigen ñac sêmbwêc atu, “Ndic inj pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu ñac oc sêsôc inj ndê yom ñapu dom, ma ñac sêli dau sa ñandô. Bocdinañ inj kôc bu, ma kêgwasin amba yêc ñac hoñ angô-nga, ma sôm, “Gêñ dec sip mac amam. Aö wawêkainj ngac dindéc ndê dac ñagêyô wawhiñ mac dom.” ²⁵ Ma lau hoñ sêsôm, “Inj ndê dac ñagêyô meñ pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têñ ñac, ma kêñ Yisu têñ inj ndê lau siñ-nga bu sêhi inj ñamlic ñandê, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Lau siñ-nga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau siñ-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ña-malac lôm si, goc sêta lau siñ-nga hoñ sêkac sa sêmeñ, ma sêñgihi inj ahuc.

²⁸ Sêkôc inj ndê ñakwê balin su, ma sêkêñ inj sôc

ņakwê kokoc baliņ tôm kiņ sêsôc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêm ma sêkêņ iņ uņ gitôm sunsuņ. Ma sêkêņ a daņ iņ gêm kôm yêc amba andô-ņga gitôm kiņ si tôte. Goc sêpôn haduc têt iņ, ma sêsu iņ susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kiņ dindêc sa maņ!” ³⁰ Sêhê gasôp pi iņ, ma sêkôc a dau su yêc iņ, ma sic iņ pi ñagôlôn tidim daêsam. ³¹ Sêsu iņ susu pacndê, goc sêkac ñakwê dinaņ su, ma sêkêņ iņ sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Goc sêwê iņ sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic iņ ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Têt ndoc sêwê Yisu sêsa si, naņ sêtap ñgac apa daņ sa, naņ meņ akêņ malac Sairin. Iņ ndê ñaê Saimon. Ma sêkac iņ bu êmbalaņ Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma ñac si e sêhôt asê gameņ naņ sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gameņ Ñakêcyha-ņga.’) ³⁴ Lau siņ-ņga sêkêņ bu ñamakic sip laclhu daņ whiņ wain, ma sêkêņ têt Yisu nôm. Iņ kêsahê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic iņ pi a gicso dau. Ma tiņambu sêwhê iņ ndê ñakwê kôt, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôt ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatiņ iņ. ³⁷ Ma yom naņ lau bata Israel-ņga sêngôliņ pi iņ, naņ sêto ma sêkêņ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ñgac dindêc iņ Yisu, lau Israel-ņga si Kiņ.”

³⁸ Têt bêt dinaņ ñac sic ñgac kaņ lu sêpi a gicso dau sêwhiņ Yisu, daņ kêgalêņ Yisu ndê andô-ņga, ma daņ kêgalêņ gasê-ņga. ³⁹ Lau naņ sêņsêlêņ si sêmeņ sêndahiņ ñasu ma sêtaņ bôlê

Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ñgac nañ sôm bu senj lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. Am bu Anötö ndê Atu, nañ goc nem daôm si ma sip mwen!” ⁴¹ Ma ñalêñ tigenj dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhônj yomsu ma lau bata senjgec inj. ⁴² Ma sêsôm têtj dau, “Inj gêm lau ñjatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Inj lau Israel-nga si Kinj, a? Inj bu sip meñ akêñ a gicso dau meñ, dec yac oc dakêñ whiñ inj. ⁴³ Inj kêtj whiñ Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whiñ inj, dec oc nem inj si.” ⁴⁴ Ma ñgac kañ lu nañ sic injlu sêpi a gicso, nañ sêsôm yom kainj tigenj dinañ pi Yisu.

Yisu mbac ndu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Têtj ac kac lhu, ñasec atu gêm gamenj sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ⁴⁶ Ma têtj 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anötö, aneñ Anötö, tu sake-nga am hu aö sinj?’) ⁴⁷ Lau nañ sêlhac sêmpinj, nañ sêngô inj ñapep dom ma sêsôm, “Inj ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ñgac dañ kêtj gi ma kêtj sôwam dañ sip wain ñamakic, goc sô dôñ pi a baliñ dañ, ma puc pi Yisu whasuñ bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau ñjatô sêsôm, “Hu inj sinj ma dalic. Elaija oc meñ nem inj sa, me mba?”

⁵⁰ Têtj dinañ Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têtj ndoc dinañ po baliñ nañ kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu, kalhac ñahô-nga e gi têtj ñapu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhô

sêhoc kôc, ma lau dabuŋ daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa sêmbo tali tiyham. ⁵³ Nac sêsa akêŋ sêhò sêmen, ma tiŋambu têtŋ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc malac dabuŋ Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têtŋ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têtŋ ndoc ŋgac bata siŋ-ŋga ti iŋ ndê lau naŋ sêyob Yisu sêmbo, naŋ sêlic tiyhô ti gêtŋ hoŋ dinaŋ, dec sêtôc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Nŋac dec iŋ Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêtŋ hoŋ dinaŋ. Nac lauwhê naŋ sêŋkuc Yisu akêŋ gameŋ Galili-ŋga sêmen, ma sem akiŋ iŋ. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhiŋ lauwhê dinaŋ.

*Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlan yêc hoc ŋasun
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁵⁷ Lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ si dan iŋ ŋgac ti lêlôm naŋ ndê ŋaê Josep, ma iŋ meŋ akêŋ malac Arimatiya. Têtŋ telha dinaŋ, ⁵⁸ iŋ têtŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlan. Pailot gôlôc ma kêŋ yom têtŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêhu Yisu ndê ŋamlan siŋ têtŋ Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ŋamlan ma kêpaŋ si ŋa po ŋawasi dan. ⁶⁰ Ma iŋ kôc sa gi ma kêŋ yêc iŋ dau ndê sêhò, naŋ sêlêtŋ gwanan su yêc hoc ŋalôm. Ma Josep kêpi hoc atu dan gi ndôc sê awha ahuc, goc kôlhô gi. ⁶¹ Têtŋ ndoc dinaŋ Maria Magadala lu awhê dan ŋaê Maria, sêndôc sêhò ŋamakê ma sêlic.

Lau siŋ-ŋga sêyob sêhò

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtŋ bêc naŋ lau Israel sêmasan dau tu Sabat-ŋga, ma têtŋ ŋagalan sê

dabuņsiga atu-tu ti lau Palêσαι sêtêņ Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom dan naņ ngac tasan dau sôm têņ ndoc in mbo tali. In sôm bu mbac ndu ma tiņambu bêc tō niņga in oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinaņ ndic atu lau bu sêyob sêhō e bêc tō niņga su. Mboe in ndê ngacsêņomi oc sêmeņ ma sênem kaņ in ndê ņamlan, ma sêsôm têņ lau bu in tisa su. In kêsau lau ma sôm bu in Mesaya dau, magoc ņac bu sêkôm tasan dau, oc hōc gêlêc tasan naņ in kôm ņamata-ņga, naņ su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têņ ņac, “Akôc lau siņ-ņga sa andi, ma akêņ ņac sêyob sêhō ņaņga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc naņ ti gatam sêhō-ņga, naņ dōņ ņaņga ņa a ņakwi bu lau dan sêkac sa dom. Ma sêkêņ lau siņ-ņga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-ņga meņ gi su, ma têņ wake ņabêc ņamata-ņga, Maria Magadala lu awê dan ņaê Maria sêti têņ bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhō dau. ² Têņ ndoc dinaņ tiyhō gêm atu, ma Pômdau ndê aņela dan sip akêņ undambê meņ, ma kêpi hoc naņ ndōc sê awê ahuc, naņ su, goc pi gi ndōc ņahō. ³ In ndê ņawasi pô gameņ gitôm sickac, ma in ndê ņakwê sêp sambuc. ⁴ Têņ ndoc lau siņ-ņga sêlic in, naņ sêtōc dau atu ma sêntitec. Ma ņac tagôlō ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma aņela dau sôm têņ awê lu, “Atōc daôm dom. Aō kayalê bu amlu aņsalê Yisu naņ sic in ndu pi a gicso dau. ⁶ In mbo lec

dom. In tisa su tòm in sòm gwanan su. Amen alic gameŋ nan sêkêŋ in yêc nan. ⁷ Goc ambu andi ŋagahô, ma asôm têŋ in ndê ŋgacsêŋomi bu in tisa akêŋ lau batê-ŋga su. Ma in oc mun mac ndi mbo gameŋ Galili-ŋga. Yêc dindê mac oc alic in. Kwahic dec aö gahoc yom dindêc asê têŋ amlu, ma amlu anğô su.”

⁸ Têŋ ndoc dinan awhê lu dau sêlhö si bu sêkêŋ ŋawaê dau têŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi. Inlu si ti atac ŋayham atu, magoc ŋalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo seŋ, ⁹ ma ŋagahô Yisu hoc dau asê têŋ inlu ma hê mwalêc inlu. Goc inlu sêtigasuc in ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc in sip gahi ma sêmpin in. ¹⁰ Goc Yisu sôm têŋ inlu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têŋ aneŋ asidôwai hoŋ bu sêtêŋ Galili sêndi, ma ŋac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau siŋ-ŋga sêsôm Yisu tisa ŋawaê

¹¹ Têŋ ndoc nan awhê lu dinan sêmbo seŋ, nan lau siŋ-ŋga ŋatô nan sêyob sêhô dau, nan sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Ma sêkêŋ ŋawaê têŋ dabuŋsiga atu-tu, pi gêŋ hoŋ nan sêlic. ¹² Goc lau dabuŋsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasan yom pi gêŋ dau. Ŋac semlhi lau siŋ-ŋga ŋa mone atu, ¹³ ma sêsôm têŋ ŋac, “Mac asôm têŋ lau bu, ‘Têŋ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, ma sem kan in ndê ŋamlan.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ŋô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasan yom awhin in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinan lau siŋ-ŋga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tòm lau bata Israel-ŋga

sêsôm têtj ñac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-
ñga ñalôm, ma lau ñatô sêsôm e meñ têtj kwahic
dec.

Yisu hoc dau asê têtj ñgacsêñomi

¹⁶ Têtj ndoc dinañ ñgacsêñomi 11 sêsa sêtêtj
lôc nañ yêc gameñ Galili-ñga si, gitôm Yisu sôm
têtj ñac muñ su. ¹⁷ Têtj ndoc sêlic iñ, nañ sêpônj
haduc ma sêmpin iñ. Magoc ñac si lau ñatô atac
lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ñac ma sôm, “Anötö kêtj
ñaclai têtj aö pi gêtj undambê ti nom-ñga hoñ.
¹⁹ Bocdinañ atêtj gameñ hoñ andi ma andôhônj
lau e sêñyalê aö ma sêkêtj whin aö. Añku ñac
anem Damba, Atu, ma Ñalau Dabuñ añgô. ²⁰ Ma
andôhônj ñac bu dañga wambu yom hoñ nañ
aö gac atu mac. Ma añyalê pi ñandô bu aö
oc wambo wawhin mac ñapañ, e nom ñatêm
pacndê.”

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New
Testament

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Sep 2022 from source
files dated 17 May 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048